

vergadering **C275**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 13 juni 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

INTERPELLATIE van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebruik van consultancy en outsourcing in Welzijn – 25 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het rapport van het Rekenhof over het beheer en opvolging door het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid van de contactopsporing in Vlaanderen tijdens de COVID-19-pandemie – 2978 (2022-2023)	
INTERPELLATIE van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de rol van het agentschap Zorg en Gezondheid bij de overheidsopdracht voor de contactopsporing in het kader van de COVID-19-pandemie – 26 (2022-2023)	14
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over geplaatste kinderen in internaten en de uitbetaling van hun groeipakket – 2950 (2022-2023)	26
VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het rapport 'Huizen van het Kind' – 2960 (2022-2023)	29
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de case review na de dood van Raul in Gent – 2963 (2022-2023)	33
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het sensibiliseren over en de aanpak van ouder(en)mis(be)handeling – 2965 (2022-2023)	37
Bijlage	39
Bijlage 2	40

**INTERPELLATIE van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebruik van consultancy en outsourcing in Welzijn
– 25 (2022-2023)**

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, mijn interpellatie gaat over consultancy-uitgaven, meer bepaald met betrekking tot het beleidsdomein Welzijn. Afgelopen donderdag verklaarde minister-president Jambon in de commissie Algemeen Beleid en Financiën, toen het over de algemene consultancyopdrachten in heel de Vlaamse overheid ging: "Het agentschap Welzijn vraagt om u ook te informeren dat zij voor de periode 2019 tot 30 april 2021 meer tijd nodig hebben om een ernstiger opdeling te maken van de cijfers." Hij voegde daar nog aan toe: "Als u het voorbeeld geeft van WhoCares?, dan moet dat nog gevalideerd worden. Dus ik hoop dat het departement daar nu zo snel mogelijk werk van maakt dat dat ook vrijgegeven kan worden."

Ik vond dat bijzonder vreemd, want tijdens de commissie Welzijn van 23 mei 2023 poneerde u, toen u vragen kreeg over de consultancyopdrachten aan WhoCares?, ineens dat er deze legislatuur door de Vlaamse overheid al voor anderhalf miljard euro aan consultancy is uitbesteed, waarvan slechts 115,6 miljoen euro binnen het beleidsdomein Welzijn. U gaf letterlijk aan dat het dan eigenlijk nog wel meevalt binnen Welzijn, aangezien het 'maar' 115,6 miljoen euro is, ten opzichte van die anderhalf miljard euro. Ondertussen weet niemand waar die anderhalf miljard euro vandaan komt. We hebben al heel veel andere bedragen gehoord ondertussen.

Dat is dus wel vreemd, want u was toen redelijk stellig over die 115,6 miljoen euro, en nu, drie weken later, is Welzijn het enige beleidsdomein dat nog achterblijft en dat de gegevens nog moet valideren, terwijl ze eigenlijk drie weken geleden al in deze commissie naar voren gebracht zijn. Er is ook in detail ingegaan op de uitgaven aan WhoCares?. Dat ging over 1,6 miljoen euro overheidsopdrachten. Dat is althans wat hier drie weken geleden in de commissie werd aangegeven.

Dat zijn dus twee dingen die heel moeilijk met elkaar gerijmd kunnen worden, ook als je kijkt naar antwoorden op een aantal eerdere schriftelijke vragen. Er zijn ook overzichten bezorgd van zowel consultancyopdrachten als opdrachten aan WhoCares?. Nu worden die overzichten dus herwerkt door hetzelfde departement dat ze ons eerder al bezorgd heeft. Dat is vreemd, en dat noopt ons er vooral toe om een aantal van de elementen in de eerdere vragen in de commissie van 23 mei rond het gebruik van consultancy hier vandaag gewoon te hernemen, in de hoop dat er nu wel juiste cijfers volgen, dat die worden bevestigd, of dat er andere cijfers komen. We zullen het zien. Er zijn drie weken geleden ook een aantal toezeggingen gedaan over informatie die we hadden opgevraagd en die we tot op heden ook nog niet ontvangen hebben.

Ik heb dus een aantal vragen voor u, minister. Hoeveel werd er nu deze legislatuur vanuit het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin uitgegeven aan consultancyopdrachten? Wat zijn de bedragen per jaar? Wat zijn de verschillen naargelang de verschillende definities en boekhoudcodes die de Vlaamse Regering daarvoor gehanteerd heeft? Hoe verhoudt het cijfer van 115,6 miljoen euro zich tot dat bedrag?

Hoeveel opdrachten zijn vanuit het departement Welzijn gegund aan WhoCares? sinds hun oprichting in 2020? Wat is het totale gefactureerde bedrag? Welke van die opdrachten vallen volgens u onder consultancy? Hoe verhoudt het aandeel van

WhoCares? zich tot het totale aantal consultancyopdrachten en uitbestedingen binnen het departement Welzijn deze legislatuur?

Drie weken geleden zei u in de commissie ook dat er een soort mistgordijn was en dat u dat moest laten optrekken. Nu is er immers een schijn van 'ons kent ons', maar u stelde dat dat helemaal niet klopt. U beloofde ons toen maximale transparantie te bieden over alle opdrachten die gegund werden aan WhoCares?. Ik heb u toen ook letterlijk gevraagd of u ons al die verschillende aanbestedingsdossiers kon bezorgen. We hadden er immers maar van één opdracht een gekregen. Dat stond ook bij de documenten die we op SharePoint kunnen bekijken. Ik heb het daarnet nog eens gecheckt, en ondertussen staat nog altijd enkel die ene opdracht erop. Dat is van drie weken geleden. We hebben die documenten nog altijd niet gekregen. Ik wil heel graag mee die schijn die er is, wegwerken, maar dan moeten we wel de documenten krijgen. Ik vind het echt wel bijzonder jammer dat we die nog steeds niet gekregen hebben. Wanneer worden die aan het parlement bezorgd?

Wat betreft die ene opdracht van de samenwerking tussen de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's) en de centra voor ambulante revalidatie (CAR's): klopt het dat de beslissing om die te gunnen aan WhoCares? volgens de timing van de offerte niet uitmondt in een nieuw decreet deze legislatuur? Dat is ook een bijvraag die ik toen in mijn repliek aan u gesteld heb. U hebt daar toen niet meteen op geantwoord. Ondertussen zijn we drie weken verder. Ik blijf dat wel een relevante vraag vinden. Het was de bedoeling dat er een decreet zou liggen, afgewerkt deze legislatuur. Je hebt dan WhoCares?, dat aangeeft dat het dat traject niet helemaal zal kunnen doorlopen deze legislatuur en dat het een stukje in de volgende legislatuur zal zijn. Je hebt een andere inschrijver, KPMG, die aangeeft de timing wel te zullen halen. En uiteindelijk is het toch aan WhoCares? gegund. Daar zijn mogelijk goede redenen voor, maar hoe komt het dat die timing daar niet gehaald kan worden? En wat is dan de reden waarom het niet aan de andere gegund is?

Zijn de consultancyopdrachten van zowel WhoCares? als KPMG binnen de contactopsporing tegen COVID-19 ook opgenomen als consultancyuitgaven? Zo ja, hoeveel bedroegen die? Zo neen, waarom niet?

Over het volgende ben ik vorige keer ook tussengekomen, maar ik heb er niet meteen een antwoord op gekregen. Wat was nu de rol van de bestuurder van WhoCares? bij de contactopsporing tegen COVID-19 en waarom wordt hij in de stuurgroep contactopsporing consequent genoemd als vertegenwoordiger van een ander bedrijf? Zit die daar dan in met een ander petje op of heeft men daar een verkeerde benaming aan gegeven? Wat is juist de betrokkenheid op dat vlak? Wier belangen werden dan door WhoCares? in de stuurgroep vertegenwoordigd? Was dat dan van het consortium misschien, of was dat vanuit de administratie, of van andere actoren op het terrein dat die zijn ingeschakeld?

De consultants van WhoCares? die sinds 2020 een aantal opdrachten binnenhalen omtrent de organisatie en de begeleiding van de eerstelijnszones, zijn eigenlijk dezelfde consultants die gelijkaardige opdrachten namens een ander bedrijf binnenhaalden in de periode tussen 2016 en 2019. Vindt u het verantwoord om over zo'n lange periode en voor eenzelfde sector met een uitbesteding te werken? Vallen die opdrachten onder de huidige definitie van consultancy? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor de vragen, waarop ik zoals altijd zo goed als mogelijk zal proberen te antwoorden. Wij hebben uiteraard ook een bevraging moeten doen bij onze eigen administratie omdat het hier zonder

uitzondering ook gaat over opdrachten die niet door de regering, maar wel door de administratie gegund zijn.

Ik start met uw eerste vraag. Er is al wat inkt gevloeid sinds de vorige commissievergadering, jullie weten dus ondertussen dat zowel door minister Diependaele als door de minister-president is gezegd dat de vragen beantwoord zijn op basis van gegevens opgenomen in een boekhoudsysteem. Voor de volledigheid geef ik toch even uitleg. Alle kosten worden geboekt op een 6-rekening en die worden dan verder uitgesplitst. De initiële cijfers die verspreid zijn, bevatten het resultaat van vijf boekhoudrekeningen waarop de prestaties aan derden aangerekend worden, zowel inclusief als exclusief consultancy. Dat is gebeurd conform de handleiding van de boekhoudregels van het Departement Financiën en Begroting.

Over welke posten gaat het? Dat is de post dienstverlening ICT exclusief consultancy, dat is 613360. De tweede post is 613361, consultancyopdrachten inzake ICT. Die worden apart geregistreerd sinds mei 2021. De derde post is 613441, dat zijn consultancyopdrachten inzake humanresourcesmanagement (hrm). Die worden ook sinds mei 2021 geregistreerd. Ik heb dat ook vorige keer gezegd, dat er sinds mei 2021 nieuwe registraties waren. Dan is er 613390, voor andere dienstverlening en onkostenvergoedingen derden exclusief consultancyopdrachten. De laatste post is 613391, de overige consultancyopdrachten, met registratie ook vanaf mei 2021. Als je al die posten optelt vanaf 1 januari 2019 tot 1 april 2023, kwam je op 1,543 miljard euro, waarvan 115,6 miljoen euro voor het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (DWVG). Dat zijn al die posten. Collega Diependaele heeft dat ook in het parlement uitgelegd. Dat is de hele, brede post die nu uiteraard volledig gecontroleerd is – waarover straks meer.

Er is ook een verschil tussen bestellen en betalen. Dat is de tweede opmerking die ik wil maken. Ik stel vast dat in de vraagstelling de begrippen door elkaar worden gebruikt. Als je dus vraagt wat in een bepaalde legislatuur is uitgegeven, zitten daar onvermijdelijk ook een aantal uitgaven tussen die in een vorige legislatuur besteld zijn en zitten daar nog niet de uitgaven in die in deze legislatuur besteld zijn maar nog niet gefactureerd zijn. Daarom probeer ik in mijn antwoord ook telkens heel duidelijk aan te geven welke informatie we aanleveren en uit welke bron. Vergeef me dus als ik soms wat cijfers vernoem, maar bijvoorbeeld bij informatica is het onderscheid tussen 'dienstverlening inzake ICT' en 'consultancy inzake ICT' niet altijd eenvoudig te hanteren. Waar ligt de grens tussen het ene en het andere?

Zoals ik al zei, vóór mei 2021 werd er in de boekhouding geen onderscheid gemaakt tussen consultancy enerzijds en andere vergoedingen aan derden. De verrichtingen werden dan, conform de instructies van het Departement Financiën en Begroting, verzameld op twee algemene rekeningen. Dat is vóór mei 2021. De ene rekening was 613: de vergoedingen aan derden. Daaronder zat dan de dienstverlening ICT en de andere dienstverlening en onkostenvergoedingen derden. Maar sinds mei 2021 zijn er drie specifieke boekhoudrekeningen waar de term 'consultancy' in opgenomen is. Er is dus een verschillende code voor dienstverlening ICT en consultancy ICT en voor andere dienstverlening en voor andere consultancy. Het gaat dus om het bijkomend definiëren van de rekeningen eindigend op 1.

Wat onder die verschillende rekeningen die eindigen op 1 begrepen moet worden, is opgenomen in de boekhoudregels. Er bestaat ook een handleiding met voorbeelden die de boekhouders moet helpen om zo uniform mogelijk te boeken. Het Rekenhof en het Departement Financiën en Begroting houden daar toezicht op.

Ik geef ook mee dat erelonen zoals voor advocaten of architecten ook op een afzonderlijke post geboekt worden. Er kunnen natuurlijk ook facturen binnenkomen

die op gemengde opdrachten slaan en waar naar de hoofdzaak geboekt moet worden.

Wat hebben we nu gedaan? Want u weet dat de minister-president ook in de plenaire zitting van het parlement gezegd heeft dat de 1,5 miljard euro en dus ook de 115,6 miljoen euro die ik vorige keer vernoemd heb, uitgezuiverd moesten worden. In die post zitten 11.770 facturen die allemaal onder de loep genomen moesten worden in een manuele oefening omdat die dus geboekt zijn onder bepaalde algemene codes. Bovendien maakten in 2019 en 2020 de justitiehuisen nog deel uit van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Daar zaten ook een aantal kosten met een operationeel karakter in. Verder is voor de boekjaren 2019 en 2020 tot april 2021 een oefening gebeurd om de uitzuivering te doen door de facturen opnieuw door te nemen en post factum het onderscheid dat we hanteren vanaf mei 2021 toe te passen.

Ik herhaal, vanaf mei 2021 kun je die codes terugvinden, voor 2021 kan dat niet. De mensen van de administratie hebben dus de 11.770 facturen die onder de 115,6 miljoen euro zaten allemaal opnieuw moeten bekijken. Collega Anaf, dat is ook de reden – ik heb gevraagd om daar een prioriteit aan te geven – dat de dossiers inderdaad nog niet neergelegd zijn, maar we zullen dat de komende dagen oplossen. Ze hebben tot gisteren de facturen zitten te bekijken.

Na uitzuivering komen we voor het Departement van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin voor de beschouwde periode op 30.711.051 euro uitgaven voor consultancy op basis van de drie rekeningen. In dat bedrag zijn de facturen van Vlaanderen connect, de Vlaamse vereniging voor ICT-personeel, niet opgenomen. Dat is een Vlaams agentschap. Ook de detacheringen vanuit Smals, de federale sociale zekerheid, en de uitgaven voor de Data Protection Officer (DPO) zijn niet opgenomen. Het zijn dergelijke beoordelingen die voor kleinere verschillen zorgen in de diverse cijfers die opgeleverd worden. Ik denk dat je facturen van binnen de Vlaamse overheid of uit samenwerkingsverbanden met het federale niveau moeilijk bij externe consultancy, waarnaar gevraagd wordt, kunt houden.

Dan is er een tweede opdracht, een opdracht over het afstemmen en coördineren van de initiatieven van de Vlaamse Regering ter preventie van de mogelijke opflakking van COVID-19. Dit gaat over een overheidsopdracht, onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, het gegund bedrag is 102.850 euro en het betaald bedrag is 102.508,46 euro. De derde opdracht is de opdracht inzake de begeleiding en ondersteuning voor de integratie van de centra voor geestelijke gezondheidszorg en de centra voor ambulante revalidatie. Dat is een openbare aanbestedingsprocedure geweest, het gegund bedrag is 800.000 euro en daarvan is 251.943,66 euro betaald. De vierde opdracht is het begeleiden van de COVID-19-teams van de zorggraden en hun betrokken partners ter preventie en beheersing van gelokaliseerde COVID-19-uitbraken. Dat is een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking. Het gegund bedrag is 149.919 euro, het betaald bedrag is 149.919 euro. De vijfde opdracht is een overheidsopdracht inzake de ondersteuning van de hervorming van de eerstelijnszorg, dat is een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking. Het gegund bedrag is 166.980 euro, het betaald bedrag is 129.452,47 euro. De zesde opdracht is een overheidsopdracht voor de aanneming van diensten voor de ondersteuning van de hervorming van de eerstelijnszorg. Het gegund bedrag is 49.912,51 euro, het betaald bedrag is 49.912,51 euro. Een zevende opdracht is een overheidsopdracht voor de aanneming van diensten voor ondersteuning inzake poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) en dat is een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking. Het gegund bedrag is 167.887,50 euro, het betaald bedrag is 151.769,27 euro. De achtste opdracht is de studie ter versterking van de supralokale werking rond klimaatverandering en gezondheid. Dit is ook een overheidsopdracht, met een

onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking en het gegund bedrag is 159.611 euro. Het betaald bedrag is 47.883,31 euro.

Daarnaast werkt WhoCares? ook mee als onderaannemer in twee dossiers. Het eerste dossier betreft de openbare aanbesteding 'Herpositionering van de logo's in een veranderend preventielandschap'. Die opdracht is gegund aan IDEA Consult. Die opdracht staat geboekt onder een bepaald nummer in het boekhoudsysteem voor een betaald bedrag van 193.297,50 euro. Dat is ook het bedrag van de gunning, maar die gunning, collega's, is gebeurd tegen een globale prijs dus kunnen wij moeilijk een precieze opdeling in euro maken tussen wat precies aan de onderaannemers is betaald.

Er is nog zo'n dossier rond de ondersteuning van het programmanagement voor het digitaal zorg- en ondersteuningsplan. Deze openbare aanbesteding is gegund aan KPMG voor een bedrag van 955.839,50 euro, daar is op vandaag 284.352,16 euro betaald. Ook hier hebben we gezien dat WhoCares? in onderaanneming meewerkt, maar we kunnen eigenlijk niet zien wat het precieze bedrag is dat aan hen toekomt.

Hoe verhoudt het aandeel van WhoCares? zich tot het totaal aantal consultancy-opdrachten en -uitbestedingen binnen het departement Welzijn tijdens deze legislatuur? Het is niet zo eenvoudig om daar een antwoord op te geven omdat u vraagt naar bestellingen terwijl de parlementaire vragen tot nu altijd gingen over uitgaven of betalingen. De opdracht rond de boekvoorstelling is niet onder consultancy maar onder vorming geboekt. Au fond zou ik kunnen zeggen dat het departement niets besteld heeft in tegenstelling tot het voormalig agentschap Zorg en Gezondheid, maar ik probeer te duiden dat het echt van belang is om goed te kijken naar wat er precies gevraagd wordt. Als ik probeer een antwoord te geven naar de geest van uw vraag, zijn aan WhoCares? facturen betaald voor 910.903,91 euro terwijl de totale uitgaven door het agentschap Zorg en Gezondheid voor consultancy in de betrokken periode 21.371.855 euro bedragen. Dat is de verhouding die we kunnen maken.

Toen ik uw vragen las, heb ik zelf de opdracht gegeven om u alle informatie te bezorgen. Men heeft die facturen uitgezuiverd. Ik zal er dus voor zorgen dat u die heel snel onder dezelfde voorwaarden krijgt. Ik weet eigenlijk niet hoe dat de vorige keer is gegaan. Ik vermoed dat dat via het parlement is gebeurd, maar ik heb die informatie beloofd, en die zal ook worden bezorgd.

In het bestek van de overheidsopdracht CAR-CGG was opgenomen dat er deze legislatuur een nieuw decreet voor het CAR en het CGG moest worden uitgewerkt. In de overheidsopdracht was ook opgenomen dat de contractant in de eerste fase een projectplan moest uitwerken. De offerte van WhoCares? ging ook uit van de opmaak van een nieuw ontwerp van decreet tegen april 2024. De offerte was qua timing consistent met het bestek. Bovendien hadden alle consultancybedrijven die intekenden op dat bestek in hun plan van aanpak voorzien om deze legislatuur een nieuw decreet te maken. Over de snelheid van de behandeling in het parlement kon op dat moment geen uitspraak worden gedaan. Alles wat ik nu meegeef, collega Anaf, zijn zaken die de administratie mij heeft bezorgd. Het gaat hier namelijk over vergunningen van een tijdje geleden. De volgende gunningscriteria werden gebruikt bij de beoordeling van de offertes: voor 50 procent de kwaliteit van het plan van aanpak, voor 30 procent de prijs, en voor 20 procent de kwaliteit van het team, de aangetoonde competenties, en relevante referenties.

De centrale contactopsporing is aan een consortium gegund. Binnen dat consortium van callcenters was KPMG de onderaannemer, en had het specifieke opdrachten. Die opdracht wordt in zijn geheel gekenmerkt, en valt boekhoudkundig niet onder consultancy, dat is dus de rekening 613391 vanaf mei 2021. Vanaf mei 2022

is er via het raamcontract van de Vlaamse overheid een aparte overeenkomst met KPMG. Boekhoudkundig zijn die wel als consultancy gekenmerkt. WhoCares? was dus niet betrokken bij de centrale contacttracing. Daarnaast heeft WhoCares? een opdracht uitgevoerd – ik heb die net gedefinieerd – inzake het begeleiden van de COVID-19-teams van de zorgraden en hun betrokken partners ter preventie en beheersing van gelokaliseerde COVID-19-uitbraken. Die opdracht valt onder consultancy, en die bedragen heb ik daarnet vermeld.

Een bestuurder van WhoCares? heeft inderdaad tijdelijk deelgenomen aan de stuurgroep contactopsporing. Hij was vertegenwoordiger van het team Eerste Lijn van het agentschap Zorg en Gezondheid. Men heeft mij verteld dat dit zo was, omdat hij het voormalige agentschap Zorg en Gezondheid ondersteunde bij de uitwerking en organisatie van het testbeleid en de testcentra. De stuurgroep contactopsporing coördineerde alle werkzaamheden van het consortium inzake de centrale contactopsporing. In die stuurgroep zetelden onder andere de consortium-partners, de Vlaamse overheid, het kabinet Welzijn, en de vicekabinetten van de Vlaamse Regering. KPMG zorgde voor de vlotte werking van die stuurgroep, die werd voorgezeten door onze voormalige leidend ambtenaar Dirk Dewolf.

De bestuurder waar u naar vraagt, nam vanaf 11 september 2020 tot 11 juni 2021 deel aan die stuurgroep, en deed dat heel wat minder intensief vanaf maart 2021. De opdracht is opgenomen in het kader van de overeenkomst die Levuur had met het agentschap Zorg en Gezondheid. Naast de overeenkomst met WhoCares? had Zorg en Gezondheid ook een lopend contract met Levuur voor organisatie-ontwikkeling, waarvan het verhogen van de maturiteit van het agentschap op het vlak van projectwerking en procesanalyse deel uitmaakt. Die ondersteuning paste daarin. Hij ondersteunde interne medewerkers van het agentschap. Tegelijk had hij toen ook de onderneming WhoCares? opgericht.

Het voormalige agentschap Zorg en Gezondheid – inmiddels het Departement Zorg – volgt uiteraard bij de uitbesteding van opdrachten de regelgeving op het vlak van overheidsopdrachten. De onderneming WhoCares? werd voor de opdrachten die aan hen werden gegund transparant als best gerangschikte kandidaat beoordeeld. De administratie volgt de uitvoering van de opdrachten op. De eindverantwoordelijkheid voor de opdracht ligt niet bij WhoCares? maar bij de administratie.

De opdrachten die werden toegekend aan de onderneming Levuur en aan de onderneming WhoCares? hebben een ander karakter. Levuur is gericht op participatietrajecten en stakeholdersmanagement, wat cruciaal was in de eerste opdrachten rond de hervorming van de eerstelijnszorg. Zo werd het me gedeeld. WhoCares? focust zich op het vormgeven van effectieve veranderingen in de zorgsector.

Bij de toekenning van overheidsopdrachten moeten de criteria van het bestek worden gehanteerd. De inschrijvende ondernemingen zijn verantwoordelijk voor de goede uitvoering. Bij veranderingstrajecten is vastgesteld dat er een duidelijke meerwaarde is in het betrekken van externen. Ik heb bij het bekijken van het relaas, ook van de administratie, vastgesteld dat je inderdaad vrij snel wordt geconfronteerd met een beperkt aantal kandidaten die over gespecialiseerde expertise beschikken. Dat vind je ook in andere sectoren terug. Ik vind het wel belangrijk voor de marktdynamiek dat je een mengeling krijgt van kleine niche-spelers en grote geïntegreerde groepen, maar het is uiteraard altijd mensenwerk.

Over welke opdrachten gaat het? Eigenlijk gaat het over een opdracht aan Levuur onder het raamcontract over veranderingsmanagement voor een periode tussen 1 augustus 2017 tot 31 juli 2019. Dat is gevolgd door een tweede opdracht met een periode van 1 september 2019 tot 31 december 2020. Die opdracht is verlengd tot 31 augustus 2021. Dan komen we bij de opdrachten aan WhoCares? Het waren er dus twee aan Levuur.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreid antwoord. Het waren zeer veel vragen. Een aantal dingen moeten nog wat doorsijpelen, maar ik heb toch al een aantal eerste reacties en bijkomende vragen, vooral over de toekenningen aan WhoCares?

Als je kijkt naar de vierde vraag die ik u heb gesteld: ik had u drie weken geleden al gevraagd om die verschillende aanbestedingsdossiers te bezorgen. U geeft aan dat u vrijdag, bij mijn vraagstelling, opdracht hebt gegeven om dit te doen. Ik heb dit al drie weken geleden in de commissie gevraagd. Dat vind ik geen argumentatie. Ik begrijp echt niet waarom we die cijfers en gegevens nog altijd niet hebben. Op deze manier krijgen we een vreemd debat en gaan we hier volgende week opnieuw zitten, want op het moment dat we de aanbestedingsdossiers kunnen bekijken, zullen we opnieuw met een interpellatie moeten komen. Sorry, maar ik vind dit geen antwoord. Dat is geen serieuze manier van werken. Zo kunnen wij ons werk zeer moeilijk doen.

Bij vraag vijf over de timing en het decreet geeft u aan dat beide inschrijvers in hun offerte aangeven dat ze kunnen voldoen aan de timing en dat ze het decreet nog zouden kunnen afkrijgen in deze legislatuur. Maar dat klopt niet. Als je naar de offerte van WhoCares? kijkt, dan staat daar echt in dat zij pas klaar kunnen zijn met dat decreet tegen april 2024 en dat daarna nog de behandeling in het Vlaams Parlement moet worden opgestart. Ik weet niet hoeveel decreten u nog denkt goedgekeurd te krijgen als ze opgestart worden in april 2024. Volgens mij zitten we dan al in de sperperiode en zul je zeker geen decreet meer gestemd krijgen tegen het einde van de legislatuur.

Het staat letterlijk in de offerte: 'Het valt momenteel koffiedik kijken of alles precies zal lukken zoals het hier is uitgetekend, maar we mikken op een eerste bespreking van het ontwerpdecreet bij de Vlaamse Regering voor de kerstvakantie van 2023 zodat nog voor de verkiezingen kan worden gestart met de bespreking ervan in het Vlaams Parlement.' Als je de tijdslijn bekijkt, dan wordt er gesproken over april 2024. De andere inschrijver geeft aan dat hij wel met het volledige proces klaar kan zijn tegen eind december 2023, het decreet is dan dus volledig klaar. Nog eens de vraag waarom dan wordt gekozen voor een inschrijver die niet klaar geraakt met de timing die u zelf voorop hebt gesteld. Daar kunnen goede redenen voor zijn, maar ik heb ze nog niet gehoord. Nogmaals, daarom is het belangrijk dat we ook de andere aanbestedingsdossiers grondig kunnen doornemen.

Het is zeer bijzonder dat die bestuurder van WhoCares? daar blijkbaar met verschillende petjes zit en dan met het petje van Levuur in de stuurgroep contactopsporing zit. Eigenlijk begin ik mij zelfs af te vragen of hij niet gewoon een vast bureau heeft op het agentschap, en hoeveel dagen per week hij daar gewoon zit. Dat is echt een vraag. Ik ben daar benieuwd naar. Hoeveel dagen per week is die dan op de hoofdzetel aanwezig? Sinds wanneer is de heer Steyaert aan de slag bij het agentschap of het departement? En hoeveel dagen per week is hij daar dan te vinden?

Dat zijn in eerste orde nog een aantal bijkomende vragen. Ik heb ook nog een tweede repliek, maar dit zijn de eerste dingen die ik u graag nog wil voorleggen. Maar dat we nog altijd de aanbestedingsdossiers niet hebben, vind ik echt geen manier van werken.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik vind dit een bijzonder pijnlijke zaak. Het sleept nu al een tijdje aan. Ik heb het eens nagekeken. Onze schriftelijke vraag over het opvragen van de consultancyopdrachten van het departement Zorg en Gezondheid dateert al van februari. Wat ik pijnlijk vind, minister, is dat pas als er vragen over

gesteld worden en er cijfers gevraagd worden, de Vlaamse Regering beseft dat ze niet goed bezig is, aangezien ze niet precies weet hoeveel geld ze uitgeeft aan consultancyopdrachten.

De cijfers worden vandaag weer wat verder aangescherpt. Nu gaat het om 30 miljoen euro. Ik hoop dat dat nu wel een cijfer is dat klopt en dat we ook kunnen inkijken, want ik ben het helemaal eens met de vorige spreker dat het vooral pijnlijk is dat we ook elke keer opnieuw pas de informatie krijgen in de commissie. We kunnen ze nog niet op papier krijgen, waardoor we ze niet kunnen nakijken en niet kunnen meevolgen. Ik vind dat geen manier van werken, omdat we die dingen wel degelijk opvragen.

U had mij tijdens de interpellatie op 23 mei ook al beloofd om een volledig overzicht te geven van alle consultancyopdrachten en de aanbestedingsprocedures van WhoCares?. U hebt toen aan mij beloofd dat u dat zou bezorgen, maar ik heb dat vandaag nog steeds niet in bezit. Informatie wordt dus echt achtergehouden. Dan krijgen we van u vandaag weer een nieuw cijfer te horen, maar eigenlijk kunnen we dat helemaal niet nagaan of controleren. Dat is echt geen manier van werken.

Ik kom net van de betoging door de zorg, minister. Ik vind het bijzonder pijnlijk. Sinds de betoging in januari wordt er elke keer opnieuw gezegd dat er geen extra geld is dat men kan vrijmaken voor zorg en welzijn. Elke keer opnieuw moet de zorg dat horen, terwijl het water hen aan de lippen staat en ze niet verder kunnen. Maar langs de andere kant steekt dat voor consultancy precies niet zo nauw. Of het nu 1,5 miljard euro is, of het nu 600 miljoen euro is, of het nu 150 miljoen euro is, blijkbaar steekt het niet zo nauw hoeveel er wordt uitgegeven aan consultancy en wordt dat zelfs niet deftig bijgehouden. Dat we daar nu achter moeten komen, getuigt werkelijk van slecht bestuur. Je krijgt dat niet uitgelegd aan de gewone mensen, zeker niet aan de mensen die vandaag op straat komen omdat ze echt verzuipen en investeringen nodig hebben voor de zorg.

Dat is bijzonder pijnlijk, zeker als we weten – en dat hebt u de vorige keer zelf gezegd – dat u ook geen voorstander bent van 'consultocratie', zoals u het noemde. We moeten inderdaad zien dat we opdrachten binnen het eigen departement houden. Bijvoorbeeld het schrijven van decreten is eigenlijk werk van uw eigen departement, minister. Daar moet u geen duurbetaalde consultancybureaus voor aanschrijven. Dat is werk van uw eigen administratie, die u kunt uitbouwen. U kunt geld dat uitgegeven wordt aan consultancy, evengoed investeren in uw eigen agentschap. Dat zou veel efficiënter zijn. U hebt dat de vorige keer in diezelfde zin op die manier gezegd. U hebt gezegd dat u de grootste fan bent van een sterke overheid die de kerntaken bij zich houdt. Een decreet uitschrijven is mijns inziens echt wel een kerntaak van de overheid.

Als laatste wil ik inpikken op de consultancyopdracht van WhoCares? rond de eerstelijnszones. Ik vind dat een terechte vraag van de vorige spreker. Al heel lang worden de eerstelijnszones vormgegeven door eenzelfde consultant van eenzelfde consultancybureau. Als je jaar na jaar na jaar eenzelfde opdracht gunt aan eenzelfde consultancybureau, dan is alle expertise wel uit je handen. En dan hang je daar de komende jaren ook helemaal aan vast. Bovendien wordt niet enkel op Vlaams niveau datzelfde consultancybureau ingeschakeld voor de eerste lijn en de geïntegreerde zorg. Ook op federaal niveau zien we dat net WhoCares? ook ingeschakeld wordt voor de geïntegreerde zorg. Daar gaat het om een budget van 2,5 miljoen euro, dat hetzelfde consultancybureau met dezelfde consultants opnieuw in handen krijgt om dat beleid uit te tekenen. Dat is een volledige expertise die je uit handen geeft aan duurbetaalde experts. Het is veel intelligenter en efficiënter om in de plaats daarvan te investeren in uw agentschap, dat daar evengoed expertise rond kan opbouwen.

Ik wil ten eerste graag weten wanneer we nu eindelijk een overzicht gaan krijgen van alle aanbestedingen aan het consultancybureau Who Cares? U hebt ze hier nu opgesomd. U hebt me vorige keer ook die belofte gedaan en ik heb ze vandaag nog altijd niet in mijn mailbox. U doet nu opnieuw een belofte. Ik vraag me af wanneer dat nu eindelijk in onze mailbox gaat verschijnen.

Ten tweede gaf u tijdens de vorige commissie ook echt duidelijk uw mening, die u nu niet echt herhaald hebt. U zei: "Ik ben de grootste fan van een sterke overheid, mij ga je nooit horen zeggen dat de kerntaken mogen worden uitbesteed." Wat vindt u dat de kerntaken zijn en wat gaat u, als viceminister-president van deze Vlaamse Regering, waarvan blijkt dat ze nauwelijks weet wat ze uitgeeft aan consultancy – u bent dan blijkbaar geen grootse voorstander van consultancy –, doen om dat beleid te keren? Gaat u nog deze legislatuur investeren in een versterking van het agentschap?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, heel kort. We zijn inderdaad drie weken verder. Ik denk dat het tijd is om de salami niet meer in schijfjes te snijden maar die helemaal te presenteren en alles wat er op tafel ligt aan het parlement te bezorgen zodat wij alles exact kunnen beoordelen. Ik sluit me dus aan bij de collega's die zeggen dat het op die manier als parlamentslid wel heel moeilijk werken is om kort op de bal te spelen. Zo dreigt de vis ook wel verdronken te worden door de onduidelijkheid die over die cijfers is ontstaan.

Ten tweede, aansluitend bij wat collega Vandecasteele vraagt, is ook mijn vraag of er, als u kijkt naar wat uw diensten ondertussen uitgesorteerd hebben als echte consultancyfacturen en andere, dan dingen zijn die u als minister zelf – als u daar achteraf op terugkijkt, hetzij tijdens uw eigen regeerperiode, hetzij tijdens de periode van uw voorgangers – opdrachten vindt voor uw eigen administratie en niet voor consultancy en die duidelijk maken dat onze diensten daarvoor niet voldoende bedeed zijn?

Tot slot een woord van ondersteuning aan alle diensten die nu al overbevraagd zijn, de financiële diensten van de Vlaamse overheid, en die door het chaoswerk van de Vlaamse Regering extra opdrachten moeten doen om dat allemaal uit te puren. Ik denk dat zij de gevolgen dragen van dat beleid maar, voor alle duidelijkheid, niet schuldig zijn aan de keuzes die deze regering de voorbije tien jaar heeft gemaakt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik volg dit dossier ook in de andere commissies op, ook drie weken geleden. Jullie zeggen dat dit geen goed beleid is maar het is net deze regering die die drielijnenconsultancy heeft gemaakt: consultancy ICT, consultancy hr en consultancy andere. Het staat er nu duidelijk in maar u vraagt cijfers van vóór 2021. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Die cijfers moeten dan inderdaad uitgezuiverd worden. Minister, ik ben eigenlijk wel tevreden dat u nu eigenlijk toegeeft dat, zoals u drie weken geleden zei, het geen uitgezuiverde cijfers waren en dat u hier nu met uitgezuiverde cijfers komt. Het was misschien ook beter geweest voor de commotie dat het direct uitgezuiverde cijfers waren geweest maar bon, er is gebeurd wat er gebeurd is.

Ten tweede, ik hoor collega's hier zeggen ze dat we moeten stoppen met die consultancy en dat we dat aan Zorg moeten geven maar dat gaat natuurlijk niet. Consultancy doet wel iets, mevrouw Vandecasteele, die doen wel iets. We hebben hier allemaal samen in het kader van de kinderopvang gezegd dat we, wanneer die IT-systemen, die door de overheid zelf waren ontwikkeld, niet werken, we naar

een beter systeem moeten gaan. Doe dus niet alsof dat allemaal geld is dat niet nodig is. Dat zijn toch twee belangrijke zaken die ik naar voren wilde brengen.

Minister, ik blijf wel met een vraag zitten, die ik u vorige keer ook heb gesteld, in verband met WhoCares?. Er is een WhoCares? met een vraagteken en er is een WhoCares?! met een vraagteken plus uitroepteken. Dat is een vzw op datzelfde adres, maar op datzelfde adres is er ook, toevallig of niet, Levuur. Daar zijn ook Bpact, Indiville, De Betrokken Partij en dan de twee WhoCares gehuisvest. Als ik dan in de oprichtingsakte naar de samenstelling ga kijken, dan komt de betrokken persoon Steyaert, maar ook de familie Steyaert of ook mensen die op hetzelfde adres wonen, als een van de oprichters regelmatig voor. Vandaar mijn vraag. Ik hoor zeggen dat het dan Levuur was, dan Whocares?, maar eigenlijk is het dezelfde familie, alleen met een andere vzw, cvba of cv die allemaal gevestigd zijn op hetzelfde adres en met dezelfde raad van bestuur, met nagenoeg dezelfde personen die allemaal bij elkaar in dezelfde raad van bestuur zitten of de echtgenoten ervan.

Minister, ik stel mijn vraag. Als er een bepaald project naar buiten wordt gebracht in het kader van openbare aanbesteding, kunt u dan, als u toch die lijsten ga bezorgen, ons informeren over hoeveel ondernemingen of verenigingen, gevestigd in de Maria Theresiastraat 123 in Leuven, daar hebben aan deelgenomen en of dan de ene of de andere gekozen is. Men zou kunnen zeggen dat men minstens drie aanbesteders moet hebben, maar als er daarvan een, twee of drie allemaal op hetzelfde adres zitten, is het de facto dezelfde die meedoet, om dan aan drie te komen, waarvan een persoon dan nog, zoals u daarnet zelf aangaf, op bepaalde momenten toch in een hoedanigheid was waarvan we ons de vraag moeten stellen of hij al dan niet impact had op de formulering van de aanbestedingen. Ik heb u die vraag drie weken geleden gesteld en u ging dat bekijken. Ik heb dat ook in de stukken niet gezien dus ik zou daarover wel graag opheldering hebben.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de aanvullende vragen. Nog eens: zodra duidelijk werd dat de bedragen die ik genoemd heb in de vorige commissie niet gevalideerd waren en dat daar inderdaad de samenbundeling was van vijf posten waar consultancy en niet-consultancy inzaten, hebben onze mensen prioriteit gegeven aan het bekijken van – zoals ik al zei – meer dan 11.000 facturen. Dat is werk dat manueel moet gebeuren. Je kunt moeilijk mensen inhuren.

Collega Vaneeckhout, ik vind dat op zich niet slordig want vroeger had je één post waar alles op geboekt werd en de vraag van het parlementslid is heel specifiek wat consultancy is en de definitie is pas zuiver gezet ... (*Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout*)

Laat me mijn uitleg geven. Ik moet ook teruggrijpen naar het verleden. De definitie is zuiver gezet in een bepaalde maand in het jaar 2021. Wat hebben ze niet gedaan? Ze zijn niet voor alle jaren voordien automatisch alle facturen gaan bekijken. De mensen hebben dat nu wel gedaan, ook om helderheid te scheppen. Het klopt dat ik de vorige keer het algemene cijfer genoemd heb. Ik heb ook achteraf vastgesteld dat dit inderdaad een algemeen cijfer was. De cijfers blijven correct. Die zijn niet uit mijn hoofd gevallen. Dat zijn cijfers van de vijf posten die daaronder zaten. Collega Diependaele heeft het ook goed uitgelegd. Men heeft nu manueel die uitzuiveringsoefening gedaan, waarbij er ook interpretatieve zaken gebeuren, maar je hebt ook gemengde opdrachten. Het is goed dat dat gebeurt in het kader van de transparantie, maar na 2022 is dat natuurlijk wel gemakkelijker dan voor 2022.

Collega's, er zijn inderdaad vragen gesteld in het kader van de openbaarheid van bestuur. Ik had de vorige commissie gezegd dat ik één dossier al ter inzage ga leggen. Ik heb begrepen dat in de commissie dan gevraagd is om ook de andere dossiers te kunnen krijgen. Ik heb gezegd dat dat oké is. Mijn administratie ging

er ook van uit dat we de termijnen openbaar bestuur hier ook in kunnen hanteren, dat we eerst al die facturen gaan uitzuiveren. Sowieso had ik ook liever gehad dat dat er al van vorige week lag. Dan hadden we vandaag één debat, maar het is er nog niet. Dat is ook wel wat werk om die dossiers opnieuw samen te stellen, om ook de juiste dingen uit de computer te halen, maar dat zal zo snel mogelijk gebeuren.

Collega Anaf, ik vind het zelf ook spijtig dat we daar nu het debat niet over kunnen voeren, want ik weet dat u daar dan nog vragen over zult stellen, maar ik kan moeilijk iets anders zeggen dan wat mijn administratie me meegedeeld heeft. Ik ben trouwens ook afhankelijk van de antwoorden die de mensen mij geven. Zij doen zo goed als mogelijk het nodige om aan iedereen helderheid te verschaffen.

Ik had de vorige keer ook gezegd dat WhoCares? geen vast bureau heeft op mijn administratie. Het is wel zo dat de mensen soms naar meetings komen. Die gebruiken dan ook effectief het beschikbare bureau. Soms werken ze een aantal uren verder op het bureau. Ze doen dat ook om met een aantal mensen te kunnen overleggen.

Nog eens, ik heb de evaluatie niet gedaan. Ik was toen geen bevoegd minister. De evaluatie is op dat moment op mijn administratie gebeurd. Wat ik wel vastgesteld heb, is dat er in het dossier zelf stond dat er een tekst afgeleverd moet worden in 2024. Je zou dus kunnen zeggen dat dat misschien onzorgvuldig geformuleerd was. De administratie heeft vervolgens de inschrijvingen beoordeeld. Ze heeft niet geoordeeld dat WhoCares? uitgesloten moest worden omdat volgens de letterlijke vraag die in het bestek stond zij daaraan voldeden. Ik heb u trouwens ook de puntenverdeling meegegeven wat dit dossier betreft. U zult ook uiteraard het gunningsverslag kunnen lezen.

Collega Vandecasteele, wat betreft uw vraag rond de expertise, kan ik u meegeven dat wij onze administratie ook serieus versterkt hebben. Er is de uitbreiding van het personeelsplan Zorg en Gezondheid. Zowel dit jaar als vorig jaar hebben we de inspectie en de administratie serieus versterkt – dat gaat over bijna 46 mensen, 3,5 miljoen euro structureel – net omdat we zien dat dit ook echt nodig is om de taken te vervullen.

Maar collega's, er is iets wat ik ook moet meegeven. De jaren waar we over spreken, zijn ook de jaren waar covid een ravage aangericht heeft, ook in de werkinspanning die het personeel heeft moeten doen, ook het personeel van onze administratie. Er zijn daar inderdaad een aantal zaken aan consultancy gegeven. Nadien is het altijd gemakkelijk om te zeggen dat je dat wel of niet had mogen doen. Ik vind dat we daar ook een stuk moeten rekenen op de professionaliteit van de mensen. Ik heb jullie het overzicht gegeven van de contracten, ook van de bedragen. Ik stel ook vast dat WhoCares? niet alleen bij de Vlaamse overheid meedoet aan aanbestedingen, maar dat er ook elders grote opdrachten gegund worden. Die hebben natuurlijk een stuk expertise opgebouwd.

Voor mij is het belangrijk dat het luik voorkennis goed wordt behandeld. Ik heb daar de vorige keer over gesproken. In dit dossier kan daar niet over worden gestruikeld omdat er een afgewerkt dossier was in de vorige legislatuur. Vervolgens is het opgenomen in het regeerakkoord, en daarna werd de aanbesteding uitgeschreven waarbij iedereen beschikte over dezelfde informatie. Daarom is, wat mij betreft, die aanbesteding correct gebeurd.

Collega Daniëls, bij een openbare aanbesteding kan het niet wat u zegt. Maar als het een beperkte opdracht is en er worden er drie aangeschreven, mag ik absoluut hopen dat men dat niet heeft gedaan. Ik zal dat nu nog eens navragen. Ik ga ervan uit dat dat niet zo is. Het zou mij ook heel erg vreemd lijken mocht men dat hebben gedaan. We moeten dat bekijken. Ofwel bezorg ik dat achteraf, ofwel wordt dat in

een vervolg gebracht, nadat u de dossiers hebt gekregen. Ik zal bekijken of het mogelijk is om te zien welke van de dossiers die niet via de openbare aanbesteding zijn gebeurd werden aangeschreven. Dan kunnen we dat meegeven met de dossiers die ter inzage worden gelegd. Dan ziet u dat ook meteen. Dat is ook een mogelijke oplossing die we kunnen hanteren voor wat betreft dit luik van uw vraag.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, u kreeg drie weken geleden in de commissie heel kritische vragen over WhoCares?. U zat daar wat in het nauw. U hebt toen ineens het bedrag van 1,5 miljard euro genoemd. U hebt politieke ervaring genoeg om te weten dat men daar zo verbijsterd op zou reageren dat de aandacht volledig naar daar zou verschuiven en dat alles daarover zou gaan. U trok daarmee uw collega's allemaal mee in het bad. Dat was politiek heel slim gezien.

Drie weken geleden vroeg ik de dossiers op. Toen ging u ervan uit dat de termijnen voor de openbaarheid van bestuur oké zouden zijn. U gaat mij niet wijsmaken dat u het politieke inzicht dat u hebt om de aandacht te verleggen opeens niet meer hebt als het gaat over wanneer wij die dossiers zouden moeten hebben. U weet heel goed dat dat heel belangrijke dossiers zijn, dat wij ze zo snel mogelijk hier in het Vlaams Parlement zouden moeten krijgen. Dat ze hier na drie weken nog altijd niet zijn, sorry, maar dat is echt bewust proberen om dat achter te houden. Ik vraag echt – en ik vraag ook aan de voorzitter om daar mee op toe te zien – dat die dossiers hier zo snel mogelijk komen, zodat we – en ik zal het nog eens herhalen – de mist die rond dit dossier hangt kunnen wegnemen. Daar is het mij eigenlijk om te doen. Ik hoop dat die openbare aanbestedingen allemaal correct zijn verlopen. Dan moeten wij wel, als parlement, die dossiers kunnen inkijken.

Dat is voor mij hier de conclusie. We zullen deze discussie ongetwijfeld nog eens moeten voeren. U had dat kunnen vermijden door die dossiers wel op tijd te hebben.

De voorzitter: Collega Anaf, ik zal er inderdaad op toezien dat alle nodige documenten zo snel mogelijk aan de parlementsleden worden bezorgd.

De interpellatie is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het rapport van het Rekenhof over het beheer en opvolging door het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid van de contactopsporing in Vlaanderen tijdens de COVID-19-pandemie – 2978 (2022-2023)

INTERPELLATIE van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de rol van het agentschap Zorg en Gezondheid bij de overheidsopdracht voor de contactopsporing in het kader van de COVID-19-pandemie – 26 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het Rekenhof heeft het beheer en de opvolging van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid bij de contactopsporing in Vlaanderen tijdens de COVID-19-pandemie doorgelicht, en er kwamen dertien aanbevelingen. Over het algemeen is het Rekenhof mild in zijn beoordeling, gelet op de omvang

van de crisis en de beperkte personeelscapaciteit. Eén van de conclusies is dat er verwarring was over de draagwijdte van de coördinerende rol van de federale overheid, specifiek in crisistijden. Deze is niet zo verwonderlijk in een land dat op het vlak van bevoegdheidsverdeling ingewikkeld in elkaar zit. Een niet onbelangrijke opmerking van het Rekenhof, is dat de overeenkomst met het samenwerkingsverband van callcenters en mutualiteiten, en de consultant KPMG en de intermutualistische alarmcentrale Mutas als onderaannemers, werd vastgelegd in een veelheid aan contractuele documenten, wat de controle achteraf bemoeilijkt.

Bovendien bleken de documenten redactioneel vrij zwak, en dat gold ook voor de bijaktes. Een belangrijke leemte in het beheer van de crisis was de afwezigheid van een risicoanalyse, hoewel zowel het Rekenhof als de Inspectie van Financiën gewezen hadden op mogelijke risico's, en de nood aan de oprichting van een auditcomité. Het Rekenhof merkt op dat Audit Vlaanderen al voor de coronacommissie in diverse rapporten had gewezen op een immatuur risicomangement bij het agentschap Zorg en Gezondheid.

Recentelijk zou het agentschap op dat vlak vordering hebben gemaakt. We weten dat elke gezondheids crisis anders zal zijn, en ons voor mogelijk andere uitdagingen zal stellen. Maar toch had ik enkele vragen voor u, minister.

Wordt er samen met de andere deelstaten en de federale overheid uitgeklaard wat de precieze draagwijdte is van de coördinerende rol van de federale overheid in crisissituaties, zodat bij een mogelijk volgende gezondheids crisis ten minste daarover al niet gediscussieerd hoeft te worden?

Hoe wilt u ervoor zorgen dat de contracten die gesloten worden met partners in crisissituaties kwalitatiever zullen zijn, zodat bij latere discussies de Vlaamse overheid ook sterker staat in de procesvoering?

Ook blijkt dat er door een gebrek aan risicoanalyse en het niet oprichten van een auditcomité, heel wat zaken niet of onvoldoende werden gecontroleerd, namelijk de tijdsbesteding van de callagent, de registratie en de facturatie van prestaties. Hoe wil men in de toekomst komen tot een beter onder controle houden van de risico's? Wie zal zich daar bij een volgende crisis op een voldoende intensieve manier mee bezighouden?

Er werd ook gewezen op een tekort aan personeel, wat in een pandemie natuurlijk niet verwonderlijk is. Maar de vraag moet dan ook gesteld worden of die controle taak per se door het bevoegde agentschap moet gebeuren, of daarvoor ook beroep gedaan moet worden op andere agentschappen die minder geïmpacteerd worden door een gezondheids crisis.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ook mijn vraag gaat over het rapport van het Rekenhof over de contactopsporing, waarin toch wel mooi wordt ingegaan op de efficiëntie en het verloop van de overheidsopdracht die toen werd gegeven, en ook op de vermoedelijke fraude van één van de zes deelnemende callcenters.

In het rapport is er veel begrip voor de moeilijke omstandigheden waarin die opdracht tot stand kwam, maar het schetst ook een zorgwekkend beeld over de rol van het agentschap tijdens die hele periode. Zo verklaart het agentschap aan het Rekenhof dat gedurende de twee jaar dat de overheidsopdracht voor contactopsporing liep, de betrokken personeelsleden weliswaar de goede werking daarvan moesten opvolgen, maar dat dat moest gebeuren boven op het normale takenpakket. Er werden dus geen extra mensen aangeworven, maar mensen werden ook niet vrijgesteld van andere taken om dit fatsoenlijk te kunnen doen. Zo was er maar één iemand die de controle van de facturatie moest doen boven

op de taken die de persoon normaal al moest uitoefenen. Er lijken dus ook geen vragen gesteld te zijn bij de hoge bedragen die aangerekend werden door het consortium.

Het Rekenhof geeft daarover mee dat het duidelijk een keuze was van het agentschap, om voor die opdracht geen personeel aan te werven en vrij te stellen. Gezien het belang en de omvang van die opdracht, roept dat wel vragen op. Zowel het Rekenhof als de Inspectie van Financiën hebben van bij het begin van die opdracht tot waakzaamheid opgeroepen, en ook in het parlement zijn er vaak kritische vragen gesteld. In de stuurgroep zelf is er op een bepaald moment ook een vorm van kritische vraagstelling geweest. Professor De Maeseneer deed dat toen. Het enige wat dat heeft opgeleverd is een boos telefoontje van uw voorganger naar professor De Maeseneer, en de vraag aan het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn (VIVEL) om zich te bezinnen over de wenselijkheid van zijn deelname aan die stuurgroep, wat opnieuw bijzonder verbazingwekkend is op het moment dat iemand in een dergelijke situatie simpelweg kritische vragen stelt.

De verdere inhoud van het rapport maakt ook duidelijk dat er aan de organisatie en de rapportering een en ander schortte. Het agentschap moest zelf controleren, maar investeerde dus niet in mogelijkheden om dat te doen. Iedere partner in het consortium heeft ook op regelmatige tijdstippen rapporten gekregen, zowel van Smals als van KPMG, op basis waarvan die onregelmatigheden eigenlijk vrij snel vastgesteld zouden kunnen worden, maar dat is niet gebeurd. Twee jaar lang lijken die data grotendeels onbenut gebleven. Als daar al vragen over gesteld zouden zijn intern, zijn die nooit naar buiten gekomen. Zelfs na de onthullingen in Het Laatste Nieuws over de fraude bij Yource is er maar enkel steekproefsgewijs een vorm van controle geweest bij het agentschap en heeft men dus weinig ondernomen om anomalieën in de facturen vast te stellen. Daarom heb ik de volgende vragen.

Wat is de stand van zaken omtrent de vermoedelijke fraude van Yource? Hoeveel facturen worden door Vlaanderen betwist, over hoeveel geld gaat het en zijn er al bedragen teruggevorderd?

Waarom besliste het agentschap om geen personeel aan te werven of vrij te maken voor de opvolging en het goede verloop van deze opdracht aangaande contactopsporing? Waarom lijkt er toch wel blind vertrouwen gegeven te zijn aan het consortium en aan externe consultants zoals KPMG en WhoCares?, terwijl het eigen personeel voor alles overuren moest maken en kritische stemmen geweerd werden?

Waarom heeft het agentschap, toen het in februari 2022 wel de detailgegevens kreeg, geen systematische controle gedaan om bijkomende onregelmatigheden uit te sluiten?

Welke maatregelen wilt u eventueel naar aanleiding van dit rapport nemen om het agentschap te versterken, om ervoor te zorgen dat externe partners niet zomaar dure facturen kunnen sturen, in dezen dan voor miljoenen euro's, met de quasi-zekerheid dat daar vanuit de Vlaamse overheid geen controle op zal gebeuren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de vraag en de interpellatie.

Het klopt inderdaad dat vorige week het rapport van het Rekenhof over de contactopsporing in Vlaanderen tijdens de COVID-19-pandemie officieel aan het Vlaams Parlement is overhandigd en publiek gemaakt. Er zijn nu deze week al de vragen en de interpellatie. Het gaat dus snel.

Vooreerst vind ik het goed dat er een duidelijk en evenwichtig rapport van het Rekenhof is over de contacttracing met dertien heel concrete aanbevelingen in opvolging van de motie van het Vlaams Parlement, goedgekeurd in december 2021. Het is belangrijk dat het Departement Zorg daar ook uit leert.

Ik zou het eigenlijk goed gevonden hebben als het Rekenhof – maar ik kan dat natuurlijk niet doen – ook federaal eenzelfde onderzoek gedaan had, waardoor je de linken kon leggen dwars door het Vlaams en federaal niveau, omdat we natuurlijk voor een stukje van elkaar afhankelijk waren. Contacttracing is, zoals jullie weten, een bevoegdheid van de deelstaten. Het heeft ook een tijdje geduurd voor het politiek helder was dat dat een bevoegdheid van de deelstaten was. Het is uiteraard zeer sterk verbonden en ook afhankelijk van tal van interfederale beslissingen.

Het Rekenhof stelt ook letterlijk: “De Federale Regering gaf, gezien haar coördinerende rol in crisissituaties, de eerste aanzet tot de organisatie van contactopsporing. De samenwerking tussen verschillende interfederale adviesgroepen en beslissingsorganen leidde daarna tot de basisprincipes voor de contactopsporing in de deelstaten. Het Interfederaal Comité Testing & Tracing waakte over de harmonisering van de contactopsporing tussen de deelstaten. Het agentschap Zorg en Gezondheid maakte geen deel uit van dat comité, wel van enkele onderliggende werkgroepen. De centrale COVID-19-databank en het digitale callcenterplatform werden beheerd door respectievelijk de federale instelling Sciensano en de publieke IT-dienstverlener Smals. Over het algemeen waren het agentschap en het samenwerkingsverband dus vaak afhankelijk van beslissingen door, werkzaamheden van, of samenwerking met verschillende (inter)federale actoren en Smals.” Dit ter inleiding.

Het zou dus goed geweest zijn als we daar een globaal beeld van kregen. Nu loopt er interfederaal ook wel een OESO-onderzoek (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) naar het beheer van de COVID-19-pandemie in België, waar alle deelstaten en de federale overheid aan meewerken.

Collega Saeys, wij leven in een land met een heel complexe bevoegdheidsverdeling. Daarnet bij de intro heb ik al aangetoond dat er enige tijd onduidelijkheid was op het vlak van zorg, volksgezondheid en crisismanagement. Dat is zeker het geval als er een gezondheidscrisis is, zoals een COVID-19-pandemie die zo impactvol is dat zowat alle maatschappelijke sectoren getroffen worden.

De coronacrisis is ongezien. Die gezondheidscrisis heeft op twee vlakken een enorme omvang. Enerzijds trof ze de samenleving in alle geledingen, ongeacht of het om onderwijs, economie, vrije tijd, zorg of welzijn ging. Elke burger van jong tot oud werd er rechtstreeks mee geconfronteerd. Anderzijds had ze ook geografisch een enorme impact. Het ging om een wereldwijde pandemie, waarbij niet alleen Vlaanderen, maar België, Europa, en de hele wereld stevig werden getroffen.

Voor mij is het een beetje lastig. Ik had toen een andere bevoegdheid, maar ook in die bevoegdheid heb ik het van heel nabij meegemaakt. Om achteraf, met de huidige kennis, naar een crisissituatie uit het verleden te kijken, vind ik goed. Want zo kunnen we eruit leren. Er kunnen zich nog zulke situaties voordoen. We hadden gedacht dat we voor een stukje ‘untouchable’ waren, maar dat bleek niet zo te zijn. We zijn in de grootste naoorlogse mondiale gezondheidscrisis beland en zo hadden we daar dus ook mee te maken.

Dat in acht genomen, en rekening houdend met het feit dat iedere gezondheidscrisis anders is, zoals u ook aangeeft, trekken we wel degelijk een aantal lessen. De nood aan een beter vastleggen van de rolverdeling binnen de verschillende actoren is er daar één van. Samen met de federale overheid en de andere gemeenschappen plegen we overleg, en werken we nu concreet aan een ‘Generic

Preparedness Plan'. Dat is ook een expliciete vraag en opdracht van de Europese Unie. Alle lidstaten worden daarbij verplicht om zo'n algemeen crisisplan op te stellen.

Binnen het voormalige agentschap Zorg en Gezondheid – het huidige Departement Zorg, dus – is er medio 2022 een 'Crisis Preparedness Cel' opgericht, die bestaat uit vijf mensen. Dat team werkt momenteel aan het strategisch voorbereid zijn op toekomstige crisissen en aan de paraatheid. Het is dus niet alleen belangrijk om voldoende inhoudelijk en procesmatig voorbereid te zijn, dat is de 'preparedness', maar het is minstens even cruciaal om zeer snel te kunnen schakelen, en te kunnen opschalen, dat is de 'readiness'. Dat laatste aspect was tijdens de voorbije coronacrisis onvoldoende uitgewerkt, bijvoorbeeld de uitbouw naar een grootschalige contactopsporing bij infectieziekten. De Crisis Preparedness Cel heeft regelmatig contacten en overleg met de zusteradministraties van de federale overheid en de andere deelstaten. Zo komen we tegemoet aan aanbeveling 3 van het Rekenhof om de diverse rollen, de verantwoordelijkheden, en de taken te evalueren en te verduidelijken.

Collega's Saeys en Van den Bossche, in jullie vragen pleiten jullie voor extra maatregelen en kwalitatief betere contracten. Ik vind dat een taak die absoluut toegewezen is aan die nieuwe Crisis Preparedness Cel van ons Departement Zorg. Het is echt van belang om te zorgen voor ontwerpbestekken rond diverse aspecten van crisisbehandling waarbij externe ondersteuning nodig is. Die bestekken moeten klaarliggen, en moeten ook voldoende juridisch robuust zijn voor het geval een nieuwe crisis zich zou voordoen. We moeten dit wel regelmatig evalueren en updaten, rekening houdend met zowel evoluerende inzichten, maar ook met inhoudelijke noden bij een crisis, en met toekomstige aanpassingen van de regelgeving op de overheidsopdrachten. Je kunt de bestekken dus niet gewoon klaarleggen in de lade, omdat je niet weet wat de noden precies zijn. Je moet wel klaar zijn om snel uit de startblokken te schieten. Dat past in aanbeveling 2 van het Rekenhof.

Uiteraard, collega's, op het moment van een zich aankondigende gezondheids-crisis, is er altijd opnieuw zeer veel werk dat verricht moet worden, vaak onder bijzonder hoge tijdsdruk. Het Departement Zorg zal nog nauwer in overleg treden met Het Facilitair Bedrijf om tijdens een crisis beroep te kunnen doen op hun expertise op het vlak van overheidsopdrachten, en op de raamovereenkomsten om extern juridisch advies in te winnen, bijvoorbeeld als je heel wat contracten moet opstellen onder tijdsdruk.

Collega Saeys, u doet in uw vraag een heel interessante suggestie. Ook bij de voorbereiding op een volgende gezondheids-crisis onderzoekt het Departement Zorg hoe we meer dan nu het geval is geweest personeel van andere entiteiten of beleidsdomeinen kunnen inschakelen. Ik geef u mee dat het Departement Zorg mij gemeld heeft dat men ook voldoende overtuigd is dat in crisistijden risicomanagement bij uitbestedingen elementair is.

Het advies van de Inspectie van Financiën om een auditcomité in te stellen dat de uitvoering van een opdracht zowel financieel als operationeel opvolgt en de administratie onafhankelijke informatie en adviezen kan verstrekken, wordt verder onderzocht bij de voorbereidingen voor een volgende mogelijke crisis. Ik moet er wel op wijzen dat het in een hectische crisistijd echt wel van belang is dat die adviezen van een auditcomité of een andere expertengroep voldoende concreet en heel snel toepasbaar zijn – we hebben op zo'n moment geen nood aan papieren tijgers die gemaakt worden – en ook rekening houden met de personeelscapaciteit. Ik wil dus echt heel concrete zaken, terwijl een crisisteam op minder dan 24 uur tijd vaak heel strategische of operationele beslissingen met een enorme impact op de samenleving en onder bijzonder hoge tijdsdruk moet nemen.

Het Departement Zorg wijst er ook op dat de beschikbare personeelscapaciteit niet oneindig is en dat er bij een onverwachte grootschalige crisis wellicht altijd onvoldoende personeel zal zijn. Bij onvoldoende mogelijkheden of grote urgentie, zoals bij de coronacrisis, is het standpunt van het departement nog altijd het vermijden van sterfgevallen, morbiditeit en mortaliteit vanwege de gezondheids-crisis. Dat is de grootste prioriteit die we hebben. Die zal ook altijd bovenaan staan in de prioritering van zaken die we moeten doen. Dat is een eerste antwoord op aanbeveling 9 van het Rekenhof.

Nu kom ik bij de andere vragen uit de interpellatie van collega Van den Bossche, omdat daar een aantal andere facetten belicht worden van de opvolging van de overheidsopdracht met betrekking tot de contactopsporing. Eerst en vooral zijn er de zaken rond de vermoedelijke fraude van Yource. Zoals u weet, loopt er een gerechtelijk onderzoek. Ik kan daar op dit ogenblik geen uitspraken over doen. Het onderzoek loopt nog altijd. Het is niet afgehandeld. Wij hebben ook nog geen bericht gekregen dat het afgehandeld is. Maar u zult niet verbaasd zijn dat ik echt wel zwaar til aan dergelijke mogelijke gevallen van fraude. Ik besef dat zelfs met extra sluitende procedures, die in een crisisperiode ook nog eens extra tijd en personeelscapaciteit vergen, je niet alles kunt vermijden, maar we moeten wel alles op alles zetten om te vermijden dat zulke zaken ... De controlesystemen moeten werken. Dat is eigenlijk wat ik hier vooral als zorg meeneem. Maar rond de stand van zaken hebben wij op dit ogenblik het bericht dat het nog niet afgesloten is. We kunnen dus ook nog niet beginnen met terug te vorderen of zo, omdat dat natuurlijk zal gebeuren na de afhandeling.

Waarom is er geen extra personeel aangeworven? Achteraf bekeken kun je daar vragen bij stellen. Het Rekenhof bevestigt dat er eigenlijk wel een terecht vertrouwen gegeven wordt. Het Rekenhof heeft in zijn verslag ook gezegd dat de contractuele verbintenissen van operationele aard globaal gezien allemaal uitgevoerd zijn, met uitzondering van enkele rapporteringen. Dat staat op bladzijde 124 van het rapport. Het Rekenhof bevestigt ook dat het agentschap Zorg en Gezondheid focuste op de noodzakelijke resultaten van de contactopsporing. Het was een bewuste keuze om met de beschikbare personeelscapaciteit te focussen op de kwaliteit en het resultaat van de contacttracing, aldus het departement.

Zoals ik daarnet al zei, stond het vermijden van morbiditeit en mortaliteit prioritair in de focus. Men zegt mij ook dat het niet evident was om tijdens de crisis, die alsmaar langer leek te duren, op zeer korte termijn zeer snel extra mensen aan te werven voor taken die initieel werden uitgesteld of stilgelegd. Het departement geeft wel toe dat de financiële controle door het toenmalige agentschap niet de hoogste prioriteit kreeg, zowel vanwege de beschikbare personeelscapaciteit als door het ontbreken van voldoende data in de eerste periode. Ik volg daar dus wat u stelt, maar men zegt dat men ook niet zoveel data had.

Het Rekenhof erkent zelf ook dat het agentschap en het samenwerkingsverband voor de uitvoering en de opvolging van de Vlaamse contactopsporing ook afhankelijk waren van een aantal interfederale actoren. Zoals ik al zei, was er de publieke IT-dienstverlener Smals voor het beheer van de COVID-19-databanken en het telefoniesysteem Genesys voor de callcenters. Ik verwijs daar naar pagina 4 en pagina 123 van het rapport.

We zijn ook afhankelijk geweest van heel wat overleg. Ik geef een voorbeeldje. Op basis van de bijsturingen in het rapportagesysteem, nadat er vermoedens van fraude in de pers opdoken bij de callcenters, beschikten de consortiumleden en het agentschap Zorg en Gezondheid over bijkomende rapportering uit het telefoniesysteem Genesys. Daarmee konden ze hun interne controlesystemen versterken, waardoor er minder fouten konden gebeuren. Dat was ook het gevolg van interfederaal overleg.

Voor andere opdrachten werd bijkomend personeel aangetrokken. Voor het contract met het consortium werd afgesloten, werd beroep gedaan op medewerkers van andere entiteiten die door de coronacrisis hun werk niet konden doen.

Het Rekenhof trekt, collega's, weliswaar na de feiten en vanop een zekere afstand, op een gestructureerde wijze lessen en geeft nuttige en concrete aanbevelingen om in de toekomst de administratief-, financieel- en overheidstechnische aspecten van de contacttracing beter aan te pakken. We nemen die ter harte. Wat personeel betreft, bekijkt het Departement Zorg hoe bijvoorbeeld het controleteam dat is voorgesteld door Audit Vlaanderen en het Rekenhof, best vorm kan krijgen.

KPMG Advisory was onderaannemer binnen het consortium en had als opdracht het agentschap te ondersteunen, onder andere bij de voorbereidingen van de stuurgroep. Het is voor mij moeilijk om over de concrete werking van de stuurgroep post factum uitspraken te doen. Ik was daar niet bij betrokken. Ik begrijp evenwel dat er heel diverse meningen zijn. U gaf het voorbeeld van professor De Maeseneer. Het was finaal aan VIVEL om te bepalen wie er namens VIVEL in de stuurgroep rond contacttracing zou zetelen. Ik was natuurlijk niet bij de gesprekken waarnaar u verwijst. Ik heb intussen professor De Maeseneer een paar keer gesproken, maar hij heeft me daarover niets gezegd. Ik kan daar niet zoveel extra uit halen. Ik weet wel dat de contacttracing uiteindelijk heeft gewerkt.

Uiteindelijk heeft de Vlaamse Regering, collega Van den Bossche, intussen een personeelsplan voor het agentschap goedgekeurd, waarin extra capaciteit is voorzien. Ik verwijs nog eens naar de oprichting van de Crisis Preparedness Cel van vijf mensen en de extra vte's in het kader van onder andere het beheer van infectieziekten.

Dan behandel ik uw derde vraag over de systematische controle. Wat stel ik vast? Ik stel vast dat het agentschap parallel met de forensische audit, met het consortium en met de actieve medewerking van Smals, betere interne controlesystemen heeft geïnstalleerd en deze ook contractueel heeft verankerd. De consortiumleden en Zorg en Gezondheid beschikten zo over bijkomende rapporteringsmogelijkheden uit het digitaal telefoonsysteem Genesys Cloud. Daarmee konden ze hun interne controlesystemen versterken en konden er minder fouten gebeuren. Ook Zorg en Gezondheid beschikte hierdoor over extra controle-mogelijkheden die ook werden uitgevoerd. Maar doelbewuste fraude, bijvoorbeeld door manipulatie van data, kan hierdoor niet worden uitgesloten. Dat wordt ook bevestigd in de forensische audit die door het agentschap Zorg en Gezondheid werd opgestart.

In december 2021 heeft ons agentschap zelf aan Deloitte de opdracht gegeven om op korte termijn een forensische audit uit te voeren naar de registratie van prestaties, de facturatie daarvan aan ons agentschap en de controlemechanismen op die processen. Bijkomend werd aan Deloitte gevraagd na te gaan of er ook bij de andere callcenters onregelmatigheden konden worden vastgesteld. Deloitte heeft op 24 maart 2022 het auditresultaat opgeleverd. Die resultaten zijn publiek en staan op de website van het agentschap.

Ik wil nog enkele zaken meegeven. Het Rekenhof geeft aan dat de Federale Regering, gelet op haar coördinerende rol in crisissituaties, de eerste aanzet tot de organisatie van de contactopsporing heeft gegeven. Door de grote onduidelijkheid van die coördinerende federale rol, werd de overdracht van de contactopsporing eerder onverwacht aan de deelstaten overgedragen. Toch is het agentschap Zorg en Gezondheid erin geslaagd om op zeer korte termijn deze overheidsopdracht voor te bereiden en effectief te gunnen in volle crisistijd.

Ik wijs er voor de derde keer op dat in de verdere strategische beleidsrealisatie van de contactopsporing het agentschap vaak afhankelijk was van beslissingen.

We hebben heel wat flexibiliteit aan de dag moeten leggen, maar dat is ook nodig als je interfederaal moet werken. Er was permanent een veelheid aan betrokken federale entiteiten en werkgroepen, met een vaak onduidelijke of overlappende afbakening van opdrachten, verschillende prioriteiten en wisselende beslissingen. Het agentschap heeft dus heel wat flexibiliteit aan de dag moeten leggen om tot constructieve en gedragen oplossingen te komen.

Het agentschap had ervaring met kleinschalige uitbraken, maar was absoluut onvoorbereid op de enorme schaalgrootte van de coronapandemie. Niet alleen Vlaanderen maar ook België en Europa waren onvoldoende voorbereid op zo'n grootschalige gezondheids crisis.

Een interessante vergelijking is die met Nederland en de aldaar georganiseerde contactopsporing. In vergelijking met Nederland heeft Vlaanderen gelijkaardige resultaten gehaald maar met een beduidend lager aantal 'callagents' per inwoneraantal: 45,15 voltijdsequivalenten per 100.000 inwoners in Nederland versus 13,43 voltijdsequivalenten per 100.000 inwoners in Vlaanderen. Dat is een enorm verschil. Dit geeft een indicatie van de efficiënte organisatie en werking van de gerealiseerde contactopsporing tijdens de coronacrisis in Vlaanderen.

Ik ben het op één puntje wat minder eens met de opmerking van het Rekenhof, namelijk als het gaat over de beperkte of gebrekkige notulering van bepaalde beleidsbeslissingen. Er werd door het agentschap Zorg en Gezondheid immers wel tussentijds gereflecteerd over de ervaringen en daaruit werden meermaals concrete lessen getrokken.

De vele tussentijdse aanpassingen aan het systeem voor contactonderzoek, zoals het instellen van een sms-mogelijkheid, prioriteringsmogelijkheden, het 'citizen formulier' enzovoort, zijn er immers allemaal gekomen met het doel om de pieken in werklust binnen de beschikbare capaciteit op te kunnen vangen.

Globaal, behalve die kleine opmerking, vormen de conclusies en aanbevelingen van het rapport van het Rekenhof een nuttige leidraad om de realisatie van de contactopsporing als een van de mogelijke beschermingsmaatregelen in het kader van het beheer van een grote gezondheids crisis in de toekomst nog beter aan te pakken en te organiseren.

Collega's, ik kan ook melden dat de specifieke activiteiten inzake de contactopsporing ondertussen volledig werden stopgezet. Ze waren al aanzienlijk afgebouwd.

Op 26 april 2023 besliste de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid (IMC), op advies van de Risk Assessment Group (RAG) en de Risk Management Group (RMG), tot het in gang zetten van de schrapping van de verplichte isolatieperiode bij een positieve COVID-19-test. Het Vlaams Parlement heeft op diezelfde dag deze afschaffing via een voorstel van decreet onmiddellijk regelgevend omgezet en goedgekeurd. Daar ben ik nog altijd trots op. De afzonderingsverplichting in het kader van COVID-19 werd in het Preventiedecreet afgeschaft. Daarmee verdwenen de maatschappelijke nood en de wettelijke mogelijkheden voor een brede werking rond COVID-19-patiënten en dus ook het werk voor de multifunctionele agenten. In de huidige overheidsopdracht werd opgenomen dat in COVID-19-luwe perioden een aantal extra inhoudelijke taken kunnen worden opgenomen. Deze lopen nog op zeer beperkte wijze door.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is natuurlijk een zeer uitzonderlijke periode geweest. Je kunt je maar zo goed als mogelijk voorbereiden. Er zijn een aantal maatregelen genomen. Ik denk dat elke gezondheids crisis zijn eigenheid heeft en eigen maatregelen vergt. We moeten een goede uitklaring hebben: wie doet de

coördinatie? De federale coördinatie moet ten aanzien van de gemeenschappen duidelijk zeggen wie wat doet. Ook binnen de departementen en agentschappen moeten duidelijke afspraken worden gemaakt. Zij kunnen bijvoorbeeld de financiële opvolging doen van afgesloten contracten en juridisch sterke contracten opstellen, zodat die ook kunnen worden afgedwongen.

In een crisis zoals corona kan één agentschap of departement niet alles doen. Op het vlak van expertise moeten we zoeken naar anderen.

U had het over die crisiscel. Dat zijn vijf personen. Ik weet niet of zij die rol op zich kunnen nemen. Moeten de departementen of een auditcomité dat doen? U hebt gelijk als u zegt dat het niet de bedoeling is dat een auditcomité eindeloos vergadert. Dat moet er heel snel kunnen liggen.

We hebben in de coronacrisis geleerd dat er niet te veel overlegorganen, adviesraden en dergelijke moeten zijn. We moeten hier lessen uit trekken. Elke crisis heeft zijn eigenheid. Het is heel goed dat het Rekenhof voorstellen heeft geformuleerd en dat we daarmee aan de slag gaan.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, als ik het goed begrijp hebt u op dit moment, omdat het onderzoek nog bezig is, op geen enkele manier zicht op de omvang van de onregelmatigheden, noch bij Yource, noch bij de andere spelers. Dat wil ik gewoon even checken.

Daarnaast gaf u in uw antwoord aan dat het agentschap vertelde dat het in een crisis moeilijk is extra personeel aan te werven. Vrijstellen had ook gekund, maar los daarvan begrijp ik dat men zegt dat levens redden prioriteit had, en dat er snel geschakeld moest worden. Maar ik maak toch de bedenking dat de opdracht twee jaar heeft gelopen. In die twee jaar was er niet in dezelfde mate constant sprake van een onverwachte crisis. Ik denk dat men vanaf een bepaald moment toch nauwer had kunnen toezien op die financiële kant. U zegt dat het niet enkel om het financiële mag gaan. Ook daarin volg ik u, al ging de interpellatie vandaag vooral daarover. Maar ook de kwaliteit had beter gekund. Het Rekenhof heeft daarbij toch een aantal opmerkingen: de kwaliteit werd niet systematisch gemonitord, er was geen evaluatie, en men zegt ook dat er geen archief was. Ook voor de evaluatie richting de kwaliteit en de impact van die contactopsporing, ontbreken vandaag een aantal gegevens en instrumenten. Dat is heel jammer. Het is in ieder geval zo dat er vrij weinig is ondernomen door het agentschap. Niet op het moment van crisis, niet nadien, en zelfs niet nadat Het Laatste Nieuws naar buiten heeft laten komen dat er fraude was gebeurd.

Als het gaat om consultancy mogen we niet vergeten dat KPMG aan het contract 4,2 miljoen euro heeft verdiend. Als je dan het rapport van het Rekenhof leest, stellen zij duidelijk dat de kwaliteit eigenlijk niet hoog genoeg was. Die opdracht is heel minimalistisch ingevuld, en als je de rapporten, de data vergelijkt die KPMG heeft aangeleverd met die van bijvoorbeeld Sciensano of Smals, dan is dat dag en nacht verschil. Ik denk dan dat dat niet enkel jammer, maar ook kwalijk is. In een periode waarin zoveel ambtenaren en vrijwilligers nachten doorwerkten en ver over hun grenzen gingen om het beste van zichzelf te geven en de bevolking te beschermen, werd er aan de andere zijde door consultancybedrijven vrij snel vrij veel geld verdiend zonder de kwaliteit te leveren waar iedereen recht op had. En dus denk ik dat we niet te lauw mogen reageren op dit rapport. Mocht er een volgende keer zijn, en ik neem aan dat het uitbesteden van opdrachten in de toekomst af en toe nog wel eens zal gebeuren, dan moeten we kijken wat er anders en beter moet om toch wel te vermijden dat zoals nu 6 miljoen euro aan prestaties fictief geweest zouden zijn maar wel aangerekend werden. 20 miljoen euro aan prestaties konden niet eens gecontroleerd worden door Deloitte. Dat is natuurlijk

niet wat wij verwachten als overheid die goed moet zorgen voor alle inkomsten die ze krijgt.

Eén concrete bijvraag heb ik over die nieuwe, snel opschaalbare structuren. Mocht contactopsporing op een bepaald moment opnieuw nodig zijn, wat zal dan de methode zijn? Liggen daar draaiboeken voor klaar? Hoe gaat dat werken, of bent u nog in volle opmaak daarvan? En wanneer mag ik u die vraag opnieuw stellen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, in verband met de contactopsporing zijn er in het verleden vanuit onze fractie ook al wat vragen gesteld. En het klopt, minister: midden in de coronatijd is dat in zeven haasten, ik denk dat we het zo moeten formuleren, opgericht en gegund.

Dat die beginperiode wat chaotisch was, daarvoor heeft denk ik iedereen begrip. Maar het advies van het Rekenhof wil ik toch eens citeren, voorzitter, omdat ik het belangrijk vind. "Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid heeft geen risico-analyse uitgevoerd, noch aan de start van de contactopsporing, noch bij de verlengingen van de overheidsopdracht of tijdens kalmere periodes. Nochtans hadden zowel het Rekenhof als de Inspectie van Financiën gewezen op de mogelijke risico's door de snelle aanbesteding en de nood om een auditcomité op te richten. Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid schatte in dat de contactopsporing al nauw genoeg opvolgde, en dat daarmee al voldaan was aan de aanbeveling."

Collega's, ik denk dat dat toch wel aantoonde, zeker als we het dossier verder bekijken en zien wat daar gebeurd is, onder andere rond die contactcentra, dat die opvolging toch niet nauwgezet genoeg was. Meer zelfs, omdat de gegevens niet bijgehouden moesten worden ... Gewoon in het contract schrijven dat men de gegevens moet bijhouden, had al gemaakt dat we beter hadden kunnen terugvorderen. Minister, dat is toch iets waarover wij ons zorgen maken en wat wij een gemiste kans vinden. Want dat vraagt enkele lijntjes extra in de verlenging. Dat betekende geen extra werk, de gegevens waren er. Nu maakt dat onderzoek, en we hebben er hier samen voor gepleit, dat we niet verder terug konden omdat ze het niet moesten bijhouden. Spijtig. Daaraan tillen we toch wel zwaar. U hebt er daarnet al naar verwezen, dat men naar de toekomst toe meer risicomanagement- en analyse moet doen.

Mijn vraag daarover is heel concreet.

Is er wat betreft het misbruik dat we geconstateerd hebben, nog een kans dat meer teruggevorderd kan worden, en wordt dat ook meegenomen bij de aanpak? Of hoe kunnen we ervoor zorgen dat die data worden bijgehouden? Het lijkt me niet meer dan logisch, het lijkt me een no-brainer, dat dat meegenomen wordt in het risicomanagement.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Er is inderdaad nog een gerechtelijke onderzoek, dat in dezen toch ook van belang is. Minister, dit dateert allemaal nog van voor uw tijd, wat het moeilijk maakt om de puzzel te leggen. Wat ik het meest frustrerend vind is dat dit, op het moment dat het naar boven kwam, geen verrassing was voor een aantal leden van deze commissie. Ik kijk daarbij ook naar de collega's van Vooruit, met wie wij tijdens de covidcrisis samen vaak gewaarschuwd hebben dat het niet goed kwam. Ook bij verlengingen hebben wij vaak gezegd dat er wielen zouden vanaf vallen. Het eindresultaat is nu inderdaad dat we niet voorbereid waren, en dat er achteraf niet opgevolgd of bijgestuurd werd.

Ik ben een beetje bezorgd als er dan gezegd wordt dat de contactopsporing tegen het einde van de covidcrisis helemaal werkte zoals het moest, en dat men eigenlijk tevreden is over de meerwaarde die het heeft gehad. Maar we hebben die impactmeting nooit gedaan. We weten niet wat de impact van de contactopsporing in het beheer van de crisis is geweest.

We kunnen daar blijven op terugkijken, maar ik maak me weinig illusies dat we dat gaan uitklaren. Ik merk wel dat er in de samenleving stemmen blijven opgaan om bredere en diepgaande evaluaties te maken rond de covidcrisis. Wat mij echter nog meer bezighoudt is, als er morgen een gelijkaardige of enigszins andere crisis uitbreekt, of we dan wel voorbereid zijn? Ik hoor mensen nu zeggen dat ze dat nu wel van plan zijn. Dat is ook de reactie die u in de media geeft, minister, op basis van het rapport van het Rekenhof.

Ik zou willen voorstellen, voorzitter, dat we de mensen van het departement vragen naar een stappenplan, voor het moment dat er een ietwat gelijkaardige of een andere gezondheidscrisis zou uitbreken. We kunnen dan kijken welk stappenplan er klaarligt, hoever men daarmee staat, welk budget er voorzien is, of de diensten weten wie met wat zal bezig zijn, op welke manier ze zich zullen organiseren. Dat zal niet meer lukken voor de zomer, maar misschien in september of oktober. En misschien kunnen we dan ook in overleg gaan met de federale collega's.

Laat ons niet alleen blijven hangen bij een zeer kritische evaluatie van wat er vorige keer allemaal is misgelopen. Het allemaal steken op 'we waren niet voorbereid' is wat te gemakkelijk om ermee weg te komen.

De voorzitter: Collega Vaneeckhout, ik stel voor dat u uw vraag nog eens herhaalt in de regeling der werkzaamheden.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, er moet mij toch iets van het hart. Het Rekenhof heeft over de werkzaamheden van Vlaanderen een onderzoek gedaan. Er wordt hier enorm opgeschept over wat er federaal is gebeurd, maar daar is er geen onderzoek gebeurd. We weten het dus niet.

Ik had eigenlijk wel graag gehad dat de twee systemen naast elkaar onderzocht zouden worden. Ik moet zeggen dat het in het begin – ik heb ook een aantal interministeriële conferenties (IMC's) meegemaakt – bijzonder onduidelijk was, en moeilijk om te werken. Het is zo gemakkelijk om ... nee, ik ga het anders zeggen ... ik heb gezegd dat ik, behoudens één iets, alle kritiek aanvaard. Ik vind het trouwens een zeer goed doorwrocht document, waarin het Rekenhof ook begrip toont voor de omstandigheden die er geweest zijn. Er wordt niet in alle dossiers op zo'n genuanceerde wijze geschreven.

Collega Van den Bossche, natuurlijk moest de financiële controle goed gebeuren. Ik heb daar ook uit geleerd. Ik ben ook op bepaalde vergaderingen aanwezig geweest waar er werd gediscussieerd over de vraag wie dat nu moest gedaan hebben, en op welke manier. Maar ten gevolge van corona is niet alleen de contactopsporing opgezet. Er waren ook de vaccinaties, het aankopen van beschermingsmateriaal, het opzetten van testcentra, het opzetten van ondersteuning aan woonzorgcentra en kinderopvang, zodat ze konden openblijven, ook al waren er minder gebruikers. Dat waren allemaal nieuwe systemen, die financieel opgezet moesten worden. Men heeft daar met man en macht aan gewerkt.

Achteraf kun je natuurlijk zeggen dat je dat controlesysteem op de hoofdaannemer grondiger geïnstalleerd had moeten hebben, eventueel bij de verlenging, zoals iemand opmerkte. Het is trouwens de regering die dat contract verlengd heeft,

mijnheer Daniëls, en we hebben die verlenging bij volle bewustzijn gedaan. Ik aanvaard absoluut de kritiek die erop is, achteraf. Ik vind ook dat als we nog eens zoiets zouden tegenkomen dat we daar dan meer aandacht voor moeten hebben, maar ik heb absoluut ook begrip voor de omstandigheden waarin dit allemaal gebeurd is.

Wat mij ook van het hart moet is dat de data-uitwisseling tussen de verschillende niveaus echt beter moet. We zitten allemaal op onze data – dat is al eens aan bod gekomen – en zelfs in niet-crisistijden is het soms een strijd. Ik vind dat we uit de registratie van data, zeker als er een grote crisis is, ook een belangrijke les moeten trekken dat we moeten proberen die data zo goed mogelijk met elkaar uit te wisselen. Voor de vaccinatie is dat trouwens goed verlopen.

Collega Van den Bossche, u zei dat we daar niks over weten. Ik weet alleen dat het gerechtelijke onderzoek op dit ogenblik nog loopt. Het is nog niet afgesloten. Ik kan daar dus niet veel extra details over geven, maar ik wil ook meegeven dat er in de nasleep van een aantal zaken ook een ander dossier is, over een ander callcenter, gehuisvest in Hasselt, waarover er op initiatief van het parket een gerechtelijk onderzoek loopt. Het agentschap Zorg en Gezondheid heeft inzage gevraagd in dat dossier. We hadden dat aanvankelijk niet gekregen, maar we hebben ons ondertussen burgerlijke partij gesteld. We kennen de implicaties daarvan ook nog niet. We hebben geen details over waar dat nu precies zit, waar het allemaal is gebeurd. Sowieso is het voor mij van belang dat we die dossiers goed opvolgen en dat, mocht er schade zijn, we die schade uiteraard ook terugvorderen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk zeker dat we begrip moeten hebben. Achteraf is het altijd heel gemakkelijk. Het is vooral belangrijk om daar nu lessen uit te trekken. Er moet een veel betere coördinatie zijn, een veel betere afstemming als het gaat over wie wat doet, een betere samenwerking, ook binnen diverse agentschappen en departementen, zodat echt goed kan worden toegezien op juridische sterke contracten, zodat we misbruik en fraude zo veel mogelijk kunnen vermijden. Ik ga zeker ook in op de vraag van de heer Vaneeckhout. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we ervoor zorgen dat er echt iets klaarligt, mocht het zo zijn – laten we hopen van niet –, zodat het duidelijk is en men veel sneller zou kunnen schakelen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Federaal is er natuurlijk meer dan een jaar lang een bijzondere commissie geïnstalleerd geweest om alles op te volgen. Ik denk wel dat dat een belangrijk verschil is ten opzichte van het agentschap dat in die periode niet bewoog. De essentie is voor mij, net als voor de collega, dat we als overheid hieruit leren, dat we ons op een andere manier klaarmaken voor een eventuele volgende pandemie, zodat we niet meer meemaken wat we hebben meegemaakt.

Wat de mogelijke fraude betreft van de bedrijven die onder de arm werden genomen, vind ik het vanzelfsprekend zeer belangrijk dat de overheid alles kan recupereren wat ten onrechte is uitgekeerd. Het is ook goed dat u zich als overheid burgerlijke partij stelt in wat helaas dan toch nog een tweede dossier is waarin er mogelijke aanwijzingen van frauduleuze praktijken zijn. Dat is een derde van de ondernemingen waarmee is gecontracteerd en die niet enkel hebben gebruikgemaakt van de gelegenheid om hier goed aan te verdienen, maar ook een en ander hebben gedaan dat duidelijk niet door de beugel kan.

Ik kijk uit naar de resultaten van dat onderzoek. U ongetwijfeld ook. Maar evenzeer kijk ik uit naar de manieren waarop de overheid ervoor kan zorgen dat, wanneer opdrachten worden uitbesteed, ze beter, sneller en meer kan contoleren, en dat ook zal doen, dan deze keer is gebeurd.

Het is immers zonde hoeveel geld hier naartoe is moeten gaan dat beter had kunnen worden besteed.

De voorzitter: De vraag om uitleg en de interpellatie zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over geplaatste kinderen in internaten en de uitbetaling van hun groeipakket – 2950 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, wanneer een kind of jongere wordt geplaatst in een residentiële voorziening van de integrale jeugdhulp, dan wordt een deel van het groeipakket rechtstreeks uitbetaald aan die instelling, namelijk twee derde van dat groeipakket. Eén derde van dat groeipakket wordt uitbetaald aan de begunstigen. Dat gaat vooral over de ouders of degenen die instaan voor de opvoeding, maar het kan ook op een geblokkeerde rekening voor het kind gebeuren.

De uitbetaling van het deel van de gezinsbijslagen aan een onderwijsinternaat gebeurt – in tegenstelling tot residentiële welzijnsvoorzieningen – blijkbaar niet. Ook niet als dat kind in een onderwijsinternaat is geplaatst, of naar daar is verwezen vanuit een jeugdhulpmaatregel. Collega's, tijdens een hoorzitting in de commissie Onderwijs met vertegenwoordigers van onderwijsinternaten, stellen we vast dat dat niet aan onderwijsinternaten wordt uitbetaald. Maar we stellen vast dat de ouders wel maar één derde krijgen. De vraag is dan waar de resterende twee derde van dat groeipakket naartoe gaat. Want die kinderen zitten in een gelijkaardige situatie als in een voorziening vanuit het agentschap, of vanuit jeugdhulp. Daarbovenop hebben die onderwijsinternaten dezelfde kosten als die instellingen, zoals we ook voorzien hebben dat twee derde van dat groeipakket eigenlijk naar die instelling gaat.

Minister, ik heb twee eenvoudige vragen. Waarom wordt een deel van het groeipakket wel uitbetaald aan instellingen uit jeugdhulp, maar niet aan de onderwijsinternaten, zelfs als die kinderen onder dezelfde soort maatregelen vallen?

Door de jaren heen werden heel wat werkingsmiddelen – al dan niet gedeeltelijk – geïndexeerd. De werkingsmiddelen van het agentschap Opgroeien voor onderwijsinternaten ten behoeve van internen met een jeugdhulpmaatregel hebben sinds 2011 echter geen enkele aanpassing meer gehad. Welke mogelijkheden ziet u om hier nog aanpassingen te voorzien binnen het beschikbare budget?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega. Ik wil eerst en vooral het belang van de internaten voor kinderen met een zorgnood nog eens goed situeren vanuit het perspectief van de kinderen zelf. Onze regel is dat pleegzorg onze eerste optie is als het thuis niet lukt. Als een internaat in combinatie met de thuissituatie een gepaste maatregel kan zijn voor kinderen en jongeren in verontrustende situaties, dan zijn we daar uiteraard ook een sterke voorstander van.

Kinderen en jongeren – dat bleek bij de besprekingen over het decreet Rechtspositie van Minderjarigen in de Jeugdhulp – zijn vragende partij om zo gewoon mogelijk op te groeien. Die wens hebben we in dat decreet ook een plaats gegeven. U zult het ongetwijfeld met mij eens zijn dat een internaat in die zin sterk normaliserend is, in tegenstelling tot bijvoorbeeld een plaatsing in een voorziening. Ik ben bijzonder verheugd dat internaten zich hier maatschappelijk mee voor engageren. We spraken daar al eerder over in de commissie. Sommigen hebben daar al een uitzonderlijk lange traditie in. Bij deze wil ik die eens in de kijker zetten.

Het engagement is wetgevingstechnisch vertaald door de Vlaamse Regering bij besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019. Concreet kan daardoor een toegangspoort, of een jeugdrechter, beslissen om een minderjarige – als een uithuisplaatsing geïndiceerd is – aan een internaat toe te vertrouwen.

De subsidiariteiten voor een internaatplaatsing zijn in datzelfde besluit vastgelegd, en gelden ongeacht of het om een gerechtelijke of vrijwillige maatregel gaat. De barema's staan ook volledig los van het groeipakket. De verwerking van het groeipakket bij een gerechtelijke internaatplaatsing gebeurt op dezelfde manier als bij een plaatsing in een jeugdhulpvoorziening van Opgroeien. De beslissing tot een residentiële plaatsing door de jeugdrechter leidt ertoe dat twee derde van de gezinsbijslag uitbetaald wordt aan Opgroeien regie, ongeacht of het gaat om een plaatsing in een erkende of met erkenning gelijkgestelde voorziening, zoals een internaat. Voor een buitengerechtelijke plaatsing in een internaat is er geen inhouding van het groeipakket.

De subsidie die vanuit Opgroeien ter beschikking wordt gesteld voor internaatplaatsingen is bestemd om de noodzakelijke verblijfskosten te betalen. Aangezien dit niet om een loonsubsidie gaat, zijn de subsidiebarema's de voorbije jaren bij indexoverschrijdingen niet aangepast. Deze niet-indexering van niet-loonsubsidies vindt haar basis in het Programmadecreet van 2020, en geldt ook voor de andere soorten voorzieningen waar niet-looncomponenten niet geïndexeerd worden. De vraag om werkingsmiddelen te indexeren is in elk beleidsdomein groot, dat weet u.

Ik heb absoluut begrip voor de vraag van de internaten. Ik zie ook wel dat dit een particuliere situatie is, en welke voordelen een ondersteuning voor een gewoon internaat voor de betrokkenen en de kinderen kan hebben. Ik vind het dus niet onbelangrijk om dit punt in de begrotingsbesprekingen aan bod te laten komen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): U maakte daarnet een onderscheid tussen gerechtelijke en buitengerechtelijke, maar ik stel vast dat in alle situaties een derde wordt uitbetaald aan de ouders, maar die andere twee derde niet aan het onderwijsinternaat. Als het gaat om een voorziening in de jeugdhulp, gaat dat wel naar de voorziening. Ik lees gewoon voor: "twee derde van de gezinsbijslag wordt rechtstreeks uitbetaald aan de instelling, met een plaatsing door volksgezondheid of het CKG, om de kosten te dekken voor het levensonderhoud van het kind". Ik stel vast dat dat niet gebeurt bij een internaat. Een derde wordt uitbetaald aan de persoon die het kind opvoedde, wat dan toch wil zeggen dat twee derde van de middelen bij het agentschap Opgroeien blijft. Dat lijkt me gewoon niet logisch.

In het begin zei u dat als het niet gaat, pleegzorg een oplossing is. Maar als de combinatie van internaat en in het weekend naar huis een goede zaak is, passen we daar eigenlijk toch hetzelfde toe, of het nu gaat om een residentiële voorziening in het kader van jeugdhulp of een onderwijsinternaat. Als drie derde naar de ouders gaat, dan ben ik het met u eens. Maar als er een derde naar de ouders gaat en het andere deel niet naar het onderwijsinternaat, terwijl dat in dezelfde situatie wél naar een voorziening in de jeugdhulp gaat, is dat toch niet logisch? Daar wil ik u echt, vanuit N-VA, oproepen om daar gelijke monniken, gelijke kappen mogelijk te

maken, net omdat die onderwijsinternaten op dat vlak meer doen dan wat ze eigenlijk horen te doen. We moeten er minstens voor zorgen dat er geen twee derde bij de overheid of het agentschap blijft, maar wel naar het onderwijsinternaat gaat.

U spreekt natuurlijk over het programmadecreet 2020, maar het gaat hier over werkingsmiddelen sinds 2011. Voor 2020 is er ook nog wel een periode geweest ... Het klopt inderdaad dat er niet-loongebonden werkingsmiddelen of loongebonden werkingsmiddelen zijn – meestal gaat het om een ratio van 80/20 die wordt gehanteerd. Ook hier betreft het jongeren die geplaatst zijn, waar in andere voorzieningen wel een looncomponent in zit, om te kijken of er in het door u toebedeelde budget nog mogelijkheden zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Feya Van den Bossche (Vooruit): Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om iets van dezelfde aard dat af en toe gebeurt, aan te kaarten. Minister, het is zo dat sommige kinderen die geplaatst worden, geen ouders meer hebben die voor hen zorgen. De bedoeling is dan in principe dat een derde van het kindergeld opzij wordt gehouden zodat het kind, zodra het achttien is en eigenlijk helemaal alleen op de wereld is, daar zelf ook iets aan heeft. Het gebeurt dat kinderen op hun achttiende ontdekken dat er geen geld voor hen is gespaard. Mijn vraag is dan wie er verantwoordelijk is om dit geld te beheren. Waar kunnen die jongeren terecht wanneer zij daaromtrent een klacht of vraag willen laten blijken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Daniëls, ik wil toch even proberen om helder te zetten wat u zegt. Alle begrip voor uw vraag, maar wetgevingstechnisch is het zo geregeld dat vrijwilligheid de scheidslijn is. Dat betekent dat een inhouding bij een internaat niet gebeurt als het geen gerechtelijke maatregel is. Dus het gebeurt alleen als het wél een gerechtelijke maatregel is. Als het een maatregel is die vrijwillig is beslist door een toegangspoort, dan is er geen inhouding. Dat is gewoon wetgevingstechnisch op die manier geregeld. Het geld blijft ook niet hangen bij het agentschap, maar wordt wel gebruikt om de jeugdhulp in het breed te steunen. Ik ben zeker bereid om na te denken over uw voorstel, maar ooit is die scheidslijn tussen vrijwillig en niet-vrijwillig gemaakt. Dus ik ben bereid om dat verder te gaan bekijken, maar ik vind de gemaakte scheiding wel logisch.

De indexering is een ander verhaal. U weet dat wij een bevrozing van de werkingsmiddelen hebben gedaan. Dat zit ook daarop. Daar moeten we ook kijken of het mogelijk is om daaraan te remediëren, zoals ook gebeurd is in de pleegzorg als ik me niet vergis.

Collega Van den Bossche, in principe is de begeleiding medeverantwoordelijk als er geld op een geblokkeerde rekening komt. Ik ga nog eens navraag doen over de omvang van uw opmerking omdat ik dacht dat dit wel geregeld was, maar ik zal dat ook verder bekijken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil nog even verder ingaan op de geblokkeerde rekening, collega Van den Bossche, omdat me dat ook wel bezighoudt. Nu, ik dacht dat we vanaf 1 januari 2019 beslist hebben dat als één derde wordt betaald op een geblokkeerde spaarrekening van het kind, het geplaatste kind automatisch recht heeft op de sociale toeslag tot achttien jaar. Dat geld wordt dan geblokkeerd. Als een kind in een instelling geplaatst is, dan bepaalt de situatie van de bestemming van het één derde van de kinderbijslag of er een toeslag aan een ouder kan worden toegekend. Daar bepaalt dat kind. De vraag is wel of dat derde dan volledig wordt

betaald. Wie kan beslissen of daar nog iets wordt afgehouden of voor welke dingen er nog iets wordt gebruikt? Men zou kunnen zeggen dat dat kind elke week dat één derde krijgt als zakgeld en dan is er op achttien jaar niets meer over. Dat volg ik wel. Kan ondertussen geld van die geblokkeerde spaarrekening afgehaald worden? Kan er ondertussen nog geld bijgezet worden? Dat laatste is misschien een bijkomende vraag waar nog een bijkomend antwoord op kan worden gegeven.

Minister, dan is er nog die scheidingslijn, waarbij u zegt dat een gerechtelijke maatregel bepaalt of een deel van het groeipakket al dan niet wordt ingehouden. Daar ben ik het mee eens, maar uit de getuigenissen van de internaten heb ik heel goed begrepen dat wanneer kinderen met een gerechtelijke maatregel in een onderwijsinternaat zijn opgenomen, ze die twee derde niet krijgen. Daar lijkt het mij wel logisch dat als kinderen door een gerechtelijke maatregel in een onderwijsinternaat zitten, dat het niet omwille van een andersoortig internaat is, want dat is dezelfde situatie, waarbij die twee derde wel wordt gestort op de rekening van dat onderwijsinternaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het rapport 'Huizen van het Kind' – 2960 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): In de lente van 2022 werden de 226 Huizen van het Kind in Vlaanderen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bevestigd naar hun werking. De resultaten hiervan zijn gebundeld in een rapport en werden recent gepubliceerd. De laatste bevestiging dateerde van 2016.

Een Huis van het Kind is een lokaal samenwerkingsverband waar gezinnen terecht kunnen met voornamelijk opvoedingsvragen vanaf de zwangerschap tot 25 jaar. Het samenwerkingsverband brengt verschillende actoren samen. Belangrijke partners zijn de lokale besturen, consultatiebureaus, de lokale loketten kinderopvang, onderwijs en de buitenschoolse opvang. Ongeveer 58 procent van de Huizen van het Kind heeft een fysieke locatie waar burgers terecht kunnen.

Toch komen er in het rapport enkele opmerkelijke zaken naar voren. Zo is er een zeer grote variatie op het vlak van bereikte doelgroepen door de Huizen van het Kind: een kwart geeft bijvoorbeeld aan de beoogde doelgroep niet of bijna niet te bereiken. De meeste Huizen van het Kind slagen er wel in de groep 0- tot 12-jarigen goed te bereiken, maar de oudere doelgroep van 12- tot 18-jarigen veel minder. Slechts 13 procent van de Huizen van het Kind geeft aan gezinnen met kinderen met een specifieke zorgbehoefte goed te bereiken.

Het aanbod verschilt sterk per Huis van het Kind en is afhankelijk van de betrokken partners. Partnerschappen met Jeugdhulp of OverKop-huizen zijn eerder beperkt, maar er zijn wel verschillende samenwerkingsverbanden die aansluiting vinden bij één gezin - één plan (1G1P).

Frappanter is echter dat meer dan 26 procent aangeeft geen samenwerking te hebben met een consultatiebureau, des te meer omdat de consultatiebureaus een verplichte partner zijn volgens de decreetgeving. In 2016 had nagenoeg ieder Huis van het Kind een consultatiebureau als partner. Hetzelfde gaat trouwens op voor de uitbetalers van het groeipakket. Toch is er in 53 procent van de gevallen geen samenwerking.

Minister, hoe staat u tegenover de bevindingen in het rapport? Welke opvolging wordt er aan het rapport gegeven?

Welke stappen zullen er genomen worden om ervoor te zorgen dat alle Huizen van het Kind toch een samenwerking zullen aangaan met een consultatiebureau? Hoe verklaart u dat dit in zo'n groot aandeel niet het geval is?

De Huizen van het Kind werden in de conceptnota 'Vroeg en nabij' naar voren geschoven als belangrijke partner voor het geïntegreerd jeugd- en gezinsbeleid. Welke implicaties heeft het rapport op deze visie? Welke bijstellingen zullen nodig zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank u wel voor de vraag. De Huizen van het Kind zijn negen jaar na opstart bijna over heel Vlaanderen en Brussel actief. Elk Huis van het Kind probeert de basisondersteuning van gezinnen, kinderen en jongeren dichter bij elkaar te brengen. Vooral binnen preventieve gezinsondersteuning, kinderopvang en onderwijs zien we veel partnerschappen ontstaan. Elk samenwerkingsverband is uniek.

De bevindingen moeten het mogelijk maken om de Huizen van het Kind verder te ontwikkelen en ze geven aan op welke punten ingezet moet worden. Enerzijds zien we heel wat uitdagingen, zoals het bereiken van gezinnen met kinderen met specifieke zorgbehoeftes. Anderzijds zien we een diversiteit aan sterke en kwaliteitsvolle praktijken bij een toch nog heel jonge sector, erkend sinds 2014, waarvan een groot deel Huizen van het Kind pas opstartte in 2019.

Naar aanleiding van het rapport werd door Opgroeien in elke provincie al een dialoogdag met de Huizen van het Kind georganiseerd. De resultaten van deze dialoogdagen worden nog volop verwerkt.

Daarnaast vormde het rapport ook aanleiding om te bekijken hoe we het totale domein van de preventieve gezinsondersteuning kunnen versterken als partner in het geïntegreerd gezins- en jeugdzorgbeleid. De eerste resultaten van de oefening en concrete voorstellen inzake bijsturing worden in het najaar verwacht.

De vaststelling dat meer dan 26 procent van de Huizen van het Kind aangeeft dat er geen samenwerking is met een consultatiebureau, is inderdaad belangrijk gezien de bepalingen in het decreet. We moeten dat dus in eerste instantie verder onderzoeken. Het onderzoek vermeldt namelijk ook dat er zeer wisselend werd geantwoord op de vraag. Sommigen hebben die geïnterpreteerd als de samenwerking met een organiserend bestuur van een consultatiebureau, anderen als de concrete samenwerking met de vrijwilligers en de verpleegkundige ter plaatse. De dialoogmomenten met betrekking tot de resultaten kunnen verhelderend zijn. We gaan dus nog een keer kijken of het wel klopt wat iedereen geantwoord heeft.

Het agentschap zal op basis van het rapport en de resultaten van de provinciale dialoogmomenten verder aan de slag gaan.

Ik wil wel benadrukken dat de verbinding consultatiebureaus - Huizen van het Kind zoals ingeschreven in het decreet Preventieve Gezinsondersteuning een zeer belangrijke voorwaarde blijft. Die moet in het verdere traject een cruciale plaats innemen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel voor uw antwoorden, minister. Ik denk dat ik er net zoals u – met een dubbele hoedanigheid als lid van de commissie, maar

ook als schepen van Welzijn in mijn gemeente – van overtuigd ben dat de Huizen van het Kind een zeer belangrijke positie innemen in dit lokaal sociaal beleid. Ik ervaar dat ook elke dag in mijn gemeente, ook in het bereiken en ondersteunen van jonge en aanstaande gezinnen.

Nu had ik op het kaartje in het rapport gezien dat er momenteel nog vier gemeenten waren die nog geen Huis van het Kind hadden of nog geen samenwerkingsverbanden, denk ik? Misschien zullen ze daar op zich wel hun redenen voor hebben, maar ik denk toch dat het wel belangrijk is dat zij zelf ook zulke samenwerkingsverbanden aangaan. Het zou dus misschien niet slecht zijn als u die vier gemeenten persoonlijk zou aansporen om werk te maken van het Huis van het Kind.

Wat de consultatiebureaus betreft, heb ik zeker begrip voor het feit dat het opzetten van die samenwerking niet altijd evident is en dat er vandaag toch nog verschillende varianten zijn in het Huis van het Kind. Dat blijkt ook uit het rapport. In sommige gemeenten heeft men effectief een fysiek Huis van het Kind, in andere gemeenten heeft men een heel goede samenwerkingsverband, zelfs met Jeugdhulp en met OverKop-huizen, 1G1P. Men heeft dus heel wat variaties, maar het zou niet slecht zijn mochten wij kunnen teruggaan naar 2016, toen elk Huis van het Kind wel een consultatiebureau had, met die nuance dat niet iedere gemeente toen een Huis van het Kind had. Ik denk dat we daarnaar moeten streven en er nog verbetering in brengen, nog een stukje verder moeten gaan.

Ik heb nog één bijkomende vraag, niet zozeer over het rapport zelf, want dat is echt wel vrij duidelijk en goed opgesteld, maar over 'Vroeg en nabij'. U weet dat ik daar altijd wat kritisch over ben geweest en ik ben dat voorlopig nog altijd, zeker vanwege de hele strakke timing die gehanteerd ging worden. Een heel korte vraag dus eigenlijk: hoe zit het nu met de timing van 'Vroeg en nabij'? En ik heb ook nog een bijkomende vraag over de dialoogmomenten en dialoogdagen. Hebt u er zicht op wanneer daar juist een terugkoppeling van gaat komen?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, het is goed dat er zo'n uitgebreide bevraging wordt afgenomen om ons toch een helder beeld te geven van het reilen en zeilen binnen de Huizen van het Kind. Zij leveren heel goed werk, maar er zijn toch nog een heel aantal uitdagingen. Wat toch sterk naar voren komt, is die onbereikbaarheid. De Huizen zijn zelf kritisch ten aanzien van hun bereik. Vooral het bereik van de gezinnen met kinderen met een specifieke zorgbehoefte is wisselend. Toch hebben alle Huizen van het Kind een belangrijke opdracht in het bereiken van deze doelgroep. U geeft dan ook aan dat deze gezinnen door een gebrek aan expertise over specifieke ondersteuningsbehoeften onvoldoende ondersteund konden worden.

Een ander opvallend punt is de participatie. Participatief werken is nochtans een van de werkingsprincipes van de Huizen van het Kind. Uit de bevraging zien we dat de meerderheid van de Huizen van het Kind aangeeft dat er op dit moment geen tot weinig inspraak is van kinderen of jongeren. De inspraak van ouders is iets meer opgebouwd. Een minderheid van de Huizen van het Kind is aan de slag met participatie.

Mijn vragen zijn dus, minister: op welke manier kan er ingezet worden op de bereikbaarheid en de participatie? En op welke manier zal de werking van de Huizen beter worden gemonitord?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Men zou denken dat de Huizen van het Kind toch bijzondere aandacht zouden hebben voor gezinnen die er eigenlijk meer nood aan

hebben om begeleiding te krijgen. Want in elk debat rond het aanpakken van armoede wordt verwezen naar de Huizen van het Kind. Maar de cijfers zeggen inderdaad iets anders. Een op de zes scoort zeer laag op het bereiken van kwetsbare gezinnen. Slechts 13 procent zegt kinderen met een specifieke zorgbehoefte te bereiken. Ze nemen aan dat ook andere diensten deze groep begeleidt en zeggen ook te weinig expertise te hebben omtrent deze doelgroep. De vraag is vooral hoe u daaraan wilt remediëren. De mate waarin men een goed bereik heeft, hangt blijkbaar ook af van de vraag of men één of meer fysieke locaties heeft. Toch zien we dat 27 procent geen fysieke locatie heeft en ook niet van plan is om er een te creëren. Sommige Huizen van het Kind zeggen ook geen draagvlak te hebben bij het lokaal bestuur of het bestuur ziet het eerder als onderdeel van het Sociaal Huis.

Hoe evalueert u het ontbreken van zo'n fysiek aanspreekpunt? Bij de uitwerking van het groeipakket werd er ook gesteld dat er een samenwerking moest zijn van de uitbetalingsactoren met die Huizen van het Kind. Meer dan de helft van de Huizen van het Kind zegt dat er geen samenwerking is met die uitbetalingsactoren. Dat is wel heel veel, en de vraag is hoe u daaraan wilt remediëren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Eerst en vooral wil ik zeker vragen dat die vier gemeenten eens worden opgebeld. Het lijkt me de logica zelve dat dat gebeurt.

Collega Verheyen, ik ben ook tevreden dat u gelooft in de Huizen van het Kind. Ik denk dat iedereen er echt in gelooft, maar het is uiteraard goed dat dat eens gezegd wordt. De verwerking van de dialoogdagen zal tegen het najaar gebeurd zijn. Voor de collega's die eerder kritisch reageren: het is echt wel van belang dat die verwerking gebeurt, omdat wij de indruk hebben dat de vraag niet helder genoeg is gesteld, waardoor een ja of een neen soms op andere parameters gebaseerd was. We willen dat echt uitgeklaard zien, zodat we een goed zicht hebben op de samenwerking.

Collega Verheyen had het ook over 'Vroeg en nabij'. U bedoelt waarschijnlijk het decreet zelf. Weet dat 'Vroeg en nabij' ook mijn zorg wegdraagt. Het is ook 'Vroeg en nabij' voor de sector. We hebben daar al zeer grondige sectorbesprekingen over gevoerd. Er is nu een concept dat voor mij en ook voor de sector aanvaardbaar is. We werken daar elke dag verder aan. Ik ben niet iemand die top-down dingen oplegt. Maar in het belang van de kinderen is het primordiaal dat we hun belang centraal stellen en dat hokjes of allerhande andere zaken niet belemmerend mogen zijn om te zorgen dat een kind op tijd en op de juiste wijze kan worden geholpen.

Collega Saeys, er zijn zeer goede voorbeelden van Huizen van het Kind. Ik denk dat we die voorbeelden moeten gebruiken als best practices. De samenwerking met het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid (VUTG) wordt zeker bekeken. Maar ik wil u toch ter geruststelling meegeven dat het VUTG zelf samen met de uitbetalingsactoren de ambitie heeft uitgesproken om die samenwerking serieus te versterken. Men is vanuit het VUTG zelf daar initiatieven voor aan het nemen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Inderdaad, ik geloof ook echt in het Huis van het Kind maar ik denk dat dat komt omdat mijn stad de luxe heeft om een fysiek Huis van het Kind te hebben, zeer toegankelijk en heel mooi, en wij ook heel veel samenwerkingsverbanden hebben en heel veel organiseren vanuit het Huis van het Kind, een heel betrokken partner, ook in het lokale bestuur. Maar ik snap ook wel de kritiek, want het is niet in elke gemeente zo. Ik ben er ook voorstander van dat elke gemeente een fysiek Huis van het Kind zou hebben maar ik ben realistisch

genoeg om te beseffen dat dat niet evident is. Dat heeft vaak een serieuze budgettaire impact, of men heeft gewoon geen locatie. Ik ben er wel van overtuigd dat dat zeker zou helpen om de Huizen van het Kind in de toekomst verder uit te breiden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de case review na de dood van Raul in Gent – 2963 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Minister, een paar maanden geleden, op 19 april, stonden we allemaal met onze voeten aan de grond genageld tijdens de plenaire vergadering en stonden we stil bij het overlijden van de kleine Raul in Gent. De negenjarige jongen verdween plots en ongemerkt van de aardbol en pas maanden later bleek hij dood in een sportzak op de bodem van een dok in de Gentse haven te liggen.

We waren het er toen volmondig over eens, collega's, dat zoiets nooit meer mocht gebeuren in Vlaanderen. In plaats van naar elkaar te kijken, minister, gaf u meteen aan dat we initiatief moesten nemen. En u ging dat dan doen. U startte rond de dood van Raul meteen een 'serious case review' op, om te kijken hoe we van wat er is gebeurd, kunnen uitzoeken of er toch alarmen zijn geweest die we niet hebben gezien, of signalen die we verkeerd hebben geïnterpreteerd, waardoor we misschien toch hadden kunnen ingrijpen, of waardoor we Raul toch op de radar hadden kunnen houden. U zei dat we nooit alles zullen kunnen vermijden, maar dat we moeten zoeken of het toch niet mogelijk zou kunnen zijn, door zo'n case review, om bepaalde signalen als samenleving, op alle politieke niveaus op alle plekken, op een betere manier op te pikken.

Dat was een belangrijk signaal, maar ook het sterkst mogelijke signaal dat u op dat moment als minister van Welzijn kon geven. U besepte daarbij ook dat een dergelijke case review niet evident is. De case maakt uiteraard voorwerp uit van een gerechtelijk onderzoek, zeker in deze situatie. Er zijn talloze spelers bij betrokken, op diverse niveaus en binnen aparte beleidsdomeinen. U gaf aan snel te willen gaan, maar toch weldoordacht, en dat niet te doen – en dat vonden wij samen met u heel belangrijk – met het oog op het aanduiden van schuldigen of nalatigen – 'shaming' of 'blaming' – maar om er lessen uit te trekken richting de toekomst en te kijken hoe we vanuit het respect voor Raul kunnen zorgen dat we lessen kunnen trekken voor de toekomst.

Ondertussen zijn we een tweetal maanden verder. Het verhaal van Raul verdween misschien wat uit de mediabelangstelling, maar voor mensen die Raul gekend hebben, zal hij nooit vergeten worden. Ik denk dat het ook onze opdracht is om hier in het parlement en binnen deze commissie de herinnering aan Raul levend te houden, op een manier die dat hanteert als een ultieme motivatie om ernaar te streven dat dit soort zaken, waarbij we kinderen fundamenteel in de steek laten, niet meer hoeven te gebeuren.

Daarom heb ik deze opvolgingsvragen, minister.

Hoe verloopt de serious case review rond de dood van Raul? Hoe wordt dat procesmatig aangepakt? Wat zijn de onderzoeksvragen? Wie werd of wordt er allemaal

bij de review betrokken? Ervaart u bepaalde hindernissen om deze case grondig uit te spitten?

Welke timing hebt u voor ogen om met eerste of definitieve conclusies naar deze commissie of andere plekken te komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is inderdaad zo dat ik absoluut het engagement heb opgenomen om een serious case review te doen in dit dossier. Dat is wel niet iets wat je in een vingerknip gerealiseerd krijgt; we hebben ook nog niet zoveel ervaring op dat vlak. Het is dus een beetje nieuw terrein dat ik aan het betreden ben.

Heel in het bijzonder is het van belang om te bekijken in welke mate er al ergens informatie was. Kunnen we dat nagaan of niet? Kunnen we dan analyseren op welke wijze de diverse hulp- en dienstverlenende instanties informatie uitwisselden en hoe structureel die informatie-uitwisseling uitgevoerd wordt, maar ook in een veilige omgeving? Het is geen vingerwijzing die we willen doen. Het gaat er wel om hoe we kunnen leren om bepaalde doorstromingen te verbeteren, als dat mogelijk zou zijn.

De doelstelling is het formuleren van structurele aanbevelingen om samenwerking te kunnen optimaliseren en zo de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de hulp of ondersteuning voor de toekomst te optimaliseren. Een kritiek element van een serious case review is dus de samenwerking tussen allerlei diensten en instanties om tot een volledig beeld te komen en zo overwogen aanbevelingen te kunnen doen. Zo'n review wordt ook uitgevoerd door een reviewcomité, dat een mandaat krijgt van de betrokken instanties. Je moet dus expliciet het mandaat geven om dat te doen.

Het is belangrijk dat het gaat om een leermoment. Zoals ik al zei, is het niet de bedoeling om in de plaats te treden van een mogelijk gerechtelijk optreden. Het kan ook op geen enkele wijze een strafonderzoek belemmeren. Dat is ook niet de bedoeling.

Wat zijn de onderzoeksvragen? Ten eerste, de betrokken actoren identificeren. Ten tweede, de informatiestromen in kaart brengen en analyseren waar er optimalisatiemogelijkheden zijn voor die informatiestromen. Ten derde, nagaan of er afspraken bestaan over de voorwaarden en de wijze waarop een incident of een crisissituatie opgevolgd wordt. Ten vierde, bekijken hoe de situatie binnen de betrokken diensten en eventueel over de diensten heen gedocumenteerd wordt. Ten vijfde, bekijken hoe en/of via welke kanalen diensten of hun medewerkers op de hoogte geraakt zijn of hadden kunnen raken en hoe ze hebben samengewerkt of hadden kunnen samenwerken. Ten zesde, nagaan of en in welke mate gegevens uit de opvolgdossiers signalen bevatten die wezen op mogelijke verontrusting en hoe die opgevolgd werden. En tot slot ten zevende, bekijken of er samenwerkingsakkoorden of -protocollen bestaan tussen betrokken instanties en in hoeverre die akkoorden of protocollen in de toekomst nuttig kunnen zijn. Dat zijn de zeven grote blokken die beantwoord moeten worden.

Hoe heb ik het aangepakt? Ik heb formeel de medewerking gevraagd van de federale ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en van de Vlaamse ministers van Bestuurszaken, Justitie en Handhaving en Onderwijs omdat de diensten die onder hun bevoegdheid vallen als meest gerede partners betrokken kunnen worden in de serious case review.

Ik kan u ook meedelen dat alle ministers hebben toegezegd te willen meewerken. Dat is een heel belangrijke eerste stap in het proces. We hebben de betrokken kabinetten nu uitgenodigd om samen de bouwstenen voor het protocol af te

spreken. We hebben bepaald wat de scope moet zijn en of iedereen wil meewerken. Nu moeten we het protocol opstellen en op die basis de werkzaamheden uitvoeren.

Wat de timing betreft, zou ik de periode tot september willen gebruiken om dat protocol te formaliseren. Vanaf oktober kunnen we het protocol vertalen in een draaiboek met de belangrijke stakeholders in het veld, een reviewcomité samenstellen en een review laten uitvoeren. Nadien kunnen we in het voorjaar van 2024 aanbevelingen krijgen.

Ik ga grondig te werk omdat ik die casus van Raul echt wil gebruiken om de methodiek die we hanteren, op basis van een procesaudit, te verankeren. Zo weten we, wanneer er nog iets gebeurt, waarnaar we onmiddellijk kunnen teruggrijpen.

Ik ga nu vrij grondig te werk. Al die brieven moeten worden verstuurd. Het is de eerste keer dat we het zo grondig doen. Dat is de timing die we nu vooropstellen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, het is een opvolgvraag. Ik had gezegd dat we daar zeker op terugkomen, niet om u op te jagen om dit overhaast te doen, maar omdat ik het belangrijk vind dat deze commissie daarin mee blijft en dat we het niet loslaten.

Ik begrijp dat u dit pionierswerk noemt en dat we dus niet kunnen improviseren of snel-snel te werk kunnen gaan. Ik geef u daarvoor alle steun.

Als bijkomende vraag wilde ik peilen naar waar in het proces we nu zitten, maar als ik het goed begrijp, zijn we nog niet gestart met de review op zich. Er zijn afspraken gemaakt over de scope en er zijn bevestigingen van collega-ministers op alle niveaus om hieraan mee te werken, maar er is bijvoorbeeld nog geen mandaat gegeven aan een reviewcomité.

De timing is lang, maar ik heb daar begrip voor. Ik vind het evenwel belangrijk om het niet te laten liggen, dus ik zal wel naar de opvolging vragen. We moeten ervoor zorgen dat het niet toevallig 10 juni 2024 wordt, niet omdat dit verkiezingsmaterie is, maar omdat het een slechte zaak zou zijn om dit in een campagne te laten losbarsten. We moeten goed nadenken over de manier waarop we dit doen.

Wel belangrijk vind ik op welke manier dat reviewcomité zal worden samengesteld. Wie zit daarin? Helpt het departement u daarbij, is het Opgroeien? Wie neemt de lead in de samenstelling daarvan en wie zit daarin? Of duiden wij consultants aan? Afgaand op uw mimiek ga ik ervan uit van niet. Welke profielen willen we in zo'n reviewcomité? Als dat in september wordt samengesteld, met welk voorstel zult u dan naar voren komen?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, het is inderdaad een heel dramatisch gebeuren. Het is heel goed dat u werk wilt maken van een serieus case review rond dit dossier, omdat het nodig is om daaruit te leren.

We hebben die methodiek al eerder toegepast in het kader van gezinsdrama's. Vorige legislatuur is er, naar aanleiding van gezinsdrama's, beslist om telkens werk te maken van die case reviews om daaruit te leren, om een preventief beleid te voeren en te zien hoe verschillende actoren signalen kunnen herkennen en uitwisselen om preventief te kunnen werken en dat te voorkomen. Ik weet dat professor Van Puyenbroeck daar toen een toelichting over heeft gegeven. We hebben een gedachtewisseling gehouden waarbij hij uitlegde hoe dat werd aangepakt en wat zijn bevindingen daarrond waren. Hij speelde daar toen ook een rol in.

Mijn vraag gaat in dezelfde richting als die van collega Vaneeckhout: op welke manier zal dat nu gebeuren? Wie met een bepaalde expertise ter zake zal daarbij worden betrokken? Het lijkt mij inderdaad geen eenvoudige opdracht om dat op een goede manier te kunnen uitvoeren, waarbij we wetenschappelijke inzichten die er daarrond bestaan kunnen meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ik ben blij om te horen dat er initiatief genomen is om die case reviews voor te bereiden en op termijn te organiseren. Ik denk dat ikzelf en mijn fractie ons er echt van bewust zijn dat het spanningsveld tussen het gerechtelijk onderzoek en het bijhorend geheel van het onderzoek enerzijds en de vereiste toegang tot dossiers om effectief die case reviews te doen anderzijds, er werkelijk is. Ik denk dat we altijd moeten wachten tot het vonnis en alle elementen tot een definitief einde zijn gekomen, vooraleer men op basis van stukken een echte case review kan doen. Ik hoor juist dat er al case reviews hebben plaatsgevonden, bij gezinsdrama's. *(Opmerkingen van Katrien Schryvers)*

Neen? De minister zal daar straks een antwoord op geven. Mijn voorstel is wel dat het misschien niet slecht zou zijn om systematisch case reviews te organiseren van eerder uitgesproken vonnissen en arresten, gelijkaardig aan dit drama. Daarbij denk ik aan jeugdparketten, juristen en jeugdhulpverleners rond de tafel zetten, en systematisch case reviews te laten doen van eerder uitgesproken vonnissen. Ik denk dat het niet slecht zou zijn om te kijken naar waar er hiaten zitten en hoe men dat beter en anders kan aanpakken, om in de toekomst misschien – ik zeg misschien – zulke drama's te kunnen vermijden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat de profielen betreft, collega Vaneeckhout, is het voor mij eenvoudig. Wat is absoluut noodzakelijk? De onafhankelijkheid van de mensen die in het comité zitten, de onbesprokenheid ... Ze mogen nog niet eerder betrokken zijn bij de te onderzoeken casus. Ze moeten daar ver genoeg van af staan. De kern van zo'n team wordt gevormd door een aantal hiertoe aangestelde professionals, die ook ervaring kunnen opdoen in de uitvoering. Ook het feit dat je al die technieken kent, is van belang, natuurlijk.

Ik wil geen voorafnames doen, omdat het scherpstellen van het profiel ook belangrijk is in het kader van het protocol, en andere ministers moeten daar ook hun zegen over geven – gelet op mijn partij mag ik over zegeningen spreken, natuurlijk. Dat is van belang.

Ik weet niet, maar ik had het gevoel dat hier gezegd werd dat ik beter zou wachten tot het dossier volledig afgewerkt is, zoals collega Verheyen zei. Eigenlijk is dat niet zo. De filosofie is echt dat dat geen excuus mag zijn om die case review te verhinderen of te vertragen. Je kunt perfect op voorhand afspreken met de magistratuur welke info wel of niet onderzocht kan worden. Ik neem uw opmerking mee, maar het is niet de bedoeling – ik heb het in het begin gezegd: ik kan daar geen impact op hebben – om te wachten tot nadien, terwijl dit net een dossier is waarvan de vorige keer dat het hier aan bod kwam, iedereen zich afvroeg hoe het mogelijk is.

Ik heb aan mijn diensten gevraagd hoe het kon dat dit onder de waterlijn gebleven is. Je voelt je geraakt in je wezen. Ik denk dat dit de basisverontwaardiging is vanwaaruit je vertrekt. Nu, je mag nooit vanuit grote emoties vertrekken. We moeten kijken wat er kon, welke lijnen we kunnen trekken, zonder dat dat impact heeft op het strafonderzoek. Ik denk dat dat perfect mogelijk moet zijn.

Er is inderdaad wat ervaring, collega Schryvers, maar dit is nog niet op dit niveau gebeurd. Vandaar dat ik dit echt grondig wil aanpakken.

Ik wil nog antwoorden op de timing, collega Vaneekhout. Als ik na juni dreig te landen, zal het serieus na juni zijn. Ik wil dit tot een goed einde brengen, en ik zou graag dat steentje in de rivier verleggen, zodat we dat procedé kennen, en dat het de volgende keer sneller gaat. Maar de eerste keer ... het is niet altijd zo, maar we moeten nog zoveel afspraken maken die nog nooit gemaakt zijn. We moeten ook zorgen dat we iedereen mee hebben in wat we willen doen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u, minister. Ik ben het helemaal met u eens. Ik denk dat we absoluut moeten vermijden dat er achteraf een discussie ontstaat over de juistheid van de methode. Laat het ons dan hebben over de conclusies en aanbevelingen die daaruit komen.

Ook nog afsluitend: rechtspreken is niet aan ons, rechtspreken doet een rechtbank, met een gerechtelijk onderzoek. Wij moeten beleidsconclusies trekken en kijken wat beter kan in de uitwisseling van informatie, of in de opvolging of hulpverlening.

Wat betreft het zegenen: ook ik durf wel in zegeningen spreken, dus u hebt zeker onze zegen om hiermee verder te gaan, om dan in september de volgende stap te zetten. Wat ons betreft zouden we liefst wel in het begin van het voorjaar 2024 resultaten hebben, maar het eindresultaat is belangrijker dan de timing. In het belang van Raul hebben we er geen interesse bij dat drie jaar later plots iets opduikt waar niemand nog mee aan de slag gaat. Maar we volgen het verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het sensibiliseren over en de aanpak van ouder(en)mis(be)handeling – 2965 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Overmorgen, 15 juni is de internationale dag van de strijd tegen ouderenmishandeling. Dat is elk jaar een dag waarvan ik gebruikmaak om vragen te stellen over het thema, omdat het een problematiek is die wel degelijk voorkomt, die vaak onderbelicht is, waarvoor we aandacht moeten hebben en waaromtrent we moeten sensibiliseren.

Als er wordt gesproken over intrafamiliaal geweld en partnergeweld, denken we immers vaak in de eerste plaats aan jonge mensen of gezinnen met kinderen. Ik heb daarover daarnet nog een vraag gesteld aan minister Demir. Dat er binnenshuis ook ouderen zijn die het slachtoffer worden van allerlei soorten misbruik, is eigenlijk nog altijd min of meer onbekend, en vaak zelfs nog een taboe.

Ouder worden gaat gepaard met toenemende zorgnoden. Wanneer mensen afhankelijker worden van anderen, worden ze helaas ook kwetsbaarder en kunnen ze zo het slachtoffer worden van mishandeling. Of misbehandeling, want dat kan natuurlijk ook. Het kan gaan om uiteenlopende zaken, zoals verwaarlozing, sociale uitsluiting, financiële uitbuiting, seksueel misbruik, fysiek maar ook psychologisch geweld. Dit kan zowel in de thuiscontext als in een voorziening gebeuren, en de

daders kunnen familieleden, mantelzorgers zijn, maar het kunnen ook zorgverleners of derden zijn. Dat kan heel breed zijn.

Mis(be)handeling in de thuiscontext blijft vaak makkelijker verdoken, waardoor dit langer kan aanhouden. Mensen die er het slachtoffer van worden, zijn vaak terughoudend om het aan te kaarten. Vaak speelt immers de loyauteit van ouders ten aanzien van hun kinderen of mantelzorger. Vanaf wanneer spreken we van mishandeling? Men is afhankelijk. Men weet soms ook niet waar het te melden, men is bang voor wat er zal gebeuren wanneer men een melding doet en zo verder.

De overheid zet al jaren in op campagnes met betrekking tot intrafamiliaal geweld, maar het thema ouderenmishandeling blijft daarbij vaak toch nog wat onderbelicht. Daardoor wordt het probleem nog altijd onvoldoende herkend en erkend. Het is belangrijk om zowel mensen als professionals te sensibiliseren over het thema. Voor de gewone burger promoot het Vlaams Ondersteuningscentrum Ouderenmis(be)handeling (VLOCO) de hulplijn 1712. Ook professionele zorgverleners herkennen situaties van ouderenmishandeling niet altijd of niet snel genoeg. Ze kunnen voor adequate en kwalitatieve informatie, vorming, advies, ondersteuning en deskundigheidsbevordering wel terecht bij VLOCO. Er is ook de site www.ouderenmisbehandeling.be, waar informatie wordt verschaft over het thema. Domus Medica heeft ook een e-learningmodule over intrafamiliaal geweld ontwikkeld, waarin er aandacht is voor dit thema. Alleszins is het belangrijk dat zorgverleners in de eerste lijn ook bij oudere mensen verontrustende situaties tijdig kunnen detecteren.

Ondanks de inspanningen van onder meer VLOCO is er geen duidelijk beeld van de ernst van de problematiek en de mate waarin die in Vlaanderen voorkomt. Er is dan ook nood aan een betere registratie. Op 31 mei van vorig jaar kwam het thema nog uitvoerig aan bod in de commissie via diverse vragen om uitleg. Aanleiding was toen het programma 'Als je eens wist' en een specifieke campagne van 1712. Naast het meer bespreekbaar maken van de thematiek kwam toen ook de nood aan het beschikken over voldoende gegevens over de problematiek aan bod. Minister, u onderschreef de noodzaak van de registratie van het aantal aangiftes van ouder(en)mis(be)handeling.

Daarom stel ik u de volgende vragen. Werd er een evaluatie gemaakt van de eerdere campagne van 1712 met betrekking tot ouderenmisbehandeling? Welke acties zult u ondernemen om de problematiek de volgende periode op te nemen in campagnes, zodat de problematiek sneller wordt herkend en mensen weten waar ze terecht kunnen voor hulp?

Ook al wordt er geregistreerd door 1712 en door VLOCO, er is geen echt overzicht van het aantal meldingen of aangiften van ouderenmishandeling. Welke stappen werden er al gezet om te komen tot een betere registratie?

Werd er al overleg gepleegd met het parket om na te gaan of er kan worden gekomen tot een afsprakenprotocol om aan geanonimiseerde informatie te raken, zodat we een beter zicht krijgen op de prevalentie van ouderenmisbehandeling?

De stap om te melden is zeer groot. Daarom moeten we ervoor zorgen dat mensen niet een tweede keer over die drempel moeten na de doorverwijzing naar de hulpverlening. Hoe wordt er verder werk gemaakt van een warme overdracht en toeleiding naar hulpverlening in het geval van ouderenmishandeling?

Met betrekking tot de problematiek van grensoverschrijdend gedrag en geweld is het alerteren van omstaanders een belangrijk aandachtspunt. Hoe worden mensen uit de omgeving van ouderen gesensibiliseerd om alert te zijn voor signalen die kunnen wijzen op ouderenmishandeling?

Hoe kan het thema sterker aan bod komen in zorgopleidingen en opleidingen voor zorgverleners? Hoeveel huisartsen in totaal volgden reeds de e-learningmodule rond ouderenmishandeling? Is er nood aan bijkomende sensibilisering hierover?

Minister, ik besef dat het een hele boterham is, maar dit thema is belangrijk.

De voorzitter: Een batterij aan vragen.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Een zeer uitbundige batterij aan vragen. (*Lacht*)

De campagne liep vanaf 3 mei 2022 en werd getoond op diverse media zoals tv en sociale media. Met deze campagne wil 1712 het thema oudermis(be)handeling beter herkenbaar en bespreekbaar maken en ouders en hun omgeving aansporen om de hulplijn te contacteren als ze er concreet mee te maken krijgen. Ouder-mis(be)handeling is geweld van een kind op zijn ouder(s). Het gaat over thuiswonende minderjarige en volwassen kinderen en ook over mantelzorgers die hun ouders mishandelen of misbehandelen. Hoewel het geweld van kinderen op ouders geregeld voorkomt, blijft de problematiek grotendeels onder de radar van politie en hulpverlening.

In het jaarverslag 2022 werden er 9045 oproepen over 12.044 slachtoffers van geweld geregistreerd. In de cijfers die ik als [bijlage](#) zal geven, vindt u het aantal oproepen rond deze thematiek per maand in 2022 terug. Er is een stijging in het aantal oproepen zichtbaar toen de campagne werd gelanceerd. In totaal gaat het over 554 oproepen, waarvan 278 over het thema ouderenmis(be)handeling bij 60-plussers, en 276 over oudermishandeling bij ouders.

De cijfers tonen aan dat deze thematiek moeilijk bespreekbaar blijft, en bijgevolg ook nog steeds een onderschatting is van het aantal werkelijke gevallen, waardoor 1712 laagdrempelige initiatieven blijft nemen om dit soort geweld onder de aandacht te brengen en zo nodig door te verwijzen naar het centrum algemeen welzijnswerk (CAW). We merken wel dat er een tijdelijke stijging is van het aantal oproepen vanaf mei, de start van de campagne. Hiermee is aangetoond dat campagnes effectief werken.

Het CAW en 1712 hebben onder andere als kernopdracht algemene preventie en sensibilisering, waardoor ze zich dus blijven inzetten op de verschillende vormen van geweld, waaronder ouderenmis(be)handeling, zodanig dat slachtoffers de stap kunnen zetten om hulp te vragen en deze hulp ook krijgen.

Eveneens vraagt het Vlaams Ondersteuningscentrum Ouderenmis(be)handeling, een deelwerking van het CAW Oost-Vlaanderen, elk jaar op 15 juni, de internationale dag tegen ouderenmishandeling, extra aandacht voor de problematiek. Het VLOCO onderneemt die dag heel wat acties. U hebt ze waarschijnlijk ook kunnen zien. Er zijn video's, socials, een webinar op 13 juni voor professionals over de toepassing van de geheimhoudingsplicht. Op 12 juni is er ook een webinar voor professionals. Het VLOCO stelde in samenwerking met 1712 en Odisee Hogeschool een persbericht op om de aandacht op dit thema te vestigen. In aanloop van en op 15 juni zelf zal ook de CAW-Groep dit persbericht delen. Er komt ook een handboek: 'Ouderenmis(be)handeling: praat erover'. Dat zal op 15 juni extra bekendgemaakt worden via de sociale media. Dat is een samenwerking met uitgeverij Politeia.

Er gebeurt dus heel wat om dit onder de aandacht te brengen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen prevalentiecijfers, het aantal aangiftes bij de politie en het aantal hulpvragen bij de hulpverlening. Ouderenmis(be)handeling

is geen aparte categorie, ik heb dat al eens gezegd. Deze problematiek kan dus niet teruggevonden worden in publiek toegankelijke politiestatistieken.

1712, het CAW en VLOCO registreren hulpvragen over ouderenmis(be)handeling. Deze organisaties hebben dus wel een zicht op het aantal hulpvragen bij de reguliere hulpverlening. Ik wil wel de kanttekening maken dat niet elke hulpvraag over ouderenmis(be)handeling altijd bij een van die drie organisaties terecht komt. Ook andere organisaties en professionals nemen hierbij een opdracht op, bijvoorbeeld de Woonzorglijn of professionals die werken met ouderen zoals thuisverpleegkundigen, huisartsen, kinesist, enzovoort.

Ik heb aan VLOCO gevraagd om met het parket verkennende gesprekken op te starten om te komen tot een afsprakenprotocol met betrekking tot het uitwisselen van het aantal meldingen rond ouderenmis(be)handeling.

Ik heb hier nog een interessant statistiekje (zie [bijlage 2](#)), dat ik ook aan de commissiesecretaris zal bezorgen om bij het antwoord te stoppen, want ik kan dat onmogelijk voorlezen.

Dan was er uw vierde vraag. Hulplijn 1712 heeft de afgelopen jaren een aantal initiatieven genomen om mensen met een hulpvraag over ouderenmisbehandeling aan te moedigen om hulp te zoeken. Zo is er in maart dit jaar in samenwerking met De Lijn een campagne over huiselijk geweld. Hulplijn 1712 heeft in juli 2022 ook een nieuwe website gelanceerd rond die thematiek. Hulplijn 1712 lanceerde ook een campagne over oudermishandeling in mei 2022. Ten slotte was er in juni 2021 een campagne gericht op plegers. Dat zijn allemaal voorbeelden van drempelverlagende initiatieven. Om de doorverwijzing van 1712 naar het achterliggend aanbod goed te laten verlopen is er intern ook een stappenplan ontwikkeld bij 1712. Dat is ook van belang, denk ik.

Ik kom tot uw vijfde vraag. Naast het bieden van consult van professionals heeft VLOCO de opdracht om een aantal dingen te doen. Denk aan het ontwikkelen en ter beschikking stellen van tools, zoals een generiek stappenplan bij ouderenmisbehandeling, het risicotaxatie-instrument (RITI) ter ondersteuning van de professionals, enzovoort. Een tweede opdracht is het verder bevorderen en uitbreiden van de deskundigheid van professionals omtrent ouderenmisbehandeling. Ten derde dient men zowel professionals als de brede samenleving te sensibiliseren over het thema. Daartoe werkt men samen met een heel aantal organisaties, zoals de ouderenraden, 1712, de centra algemeen welzijnswerk, Domus Medica, Victim Support Europe enzovoort.

Wat de opleidingen betreft, is het van belang dat de zorg- en welzijnsaanbieders opgeleid worden. Ik vind dat ook belangrijk. Maar er wordt door mij wel indirect ingezet op opleiding in de eerste lijn. Denk maar aan de praktijkondersteuning voor huisartsen, waar huisartsen een verhoogd tegemoetkomingsbedrag kunnen krijgen als ze inzetten op de opleiding van hun personeel.

Specifiek voor het thema is er, zoals u in de vraag aanhaalt, in samenwerking met Domus Medica een e-learningmodule opgezet om dit thema ook bekender te maken. In totaal voltooiden sinds de lancering van deze module al 425 huisartsen de opleiding. Dat is niet slecht, maar het kan natuurlijk nog altijd beter. De thematiek wordt door Domus Medica opnieuw onder de aandacht gebracht op het mondiale huisartsencongres WONCA (World Organization of Family Doctors), als fysiek vormingsmoment. Domus Medica organiseert naast die e-learning ook in 2023 nog intervisie voor huisartsengroepen in samenwerking met lokale diensten, door de ontwikkeling van een LOK-pakket (lokale kwaliteitsgroepen). Vorig jaar waren er ook pilootprojecten in de eerstelijnszones om de multidisciplinaire aanpak van intra-familiaal geweld te versterken. Op basis van die ervaringen wordt door

Domus Medica een draaiboek ontwikkeld om te verspreiden onder de eerstelijns-zorgaanbieders.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Het waren uitbundige vragen, met een uitbundig antwoord.

Minister, ik heb het hier aangekaart omdat het toch wel een belangrijke problematiek is. Het is een problematiek die heel erg onder de waterlijn blijft, dat weten we allemaal. Dat hebt u zelf ook gezegd. Vandaar dat het telkens opnieuw nodig is om die onder de aandacht te brengen.

U hebt zelf gezegd dat we een stijging zien van het aantal meldingen, bijvoorbeeld in mei. Dat was de start van de campagne, en dan zie je dat dat werkt. Dat is natuurlijk het bewijs dat die campagnes herhaald moeten blijven worden.

Ik moet zeggen dat ik absoluut heel blij ben dat, in aanloop naar donderdag, die internationale dag tegen ouderenmis(be)handeling, er toch heel wat acties worden ondernomen door VLOCO, maar ook ruimer. Het is eigenlijk erg dat er zo'n dag moet zijn, maar we weten dat het voorkomt. Dus het is goed dat er een aantal acties worden genomen, want dat kan alleen maar mensen wakker schudden.

Wat ik dan heel belangrijk vind, is dat heel wat mensen die ouder zijn en in een thuissituatie leven, veel meer geïsoleerd zijn dan voor ze ouder waren. En dat maakt het risico ook veel groter. Het maakt eigenlijk dat het nodig is dat anderen, waar ze wel mee in contact komen, veel alerter zijn. Ik zie dat bijvoorbeeld ook in de thuiszorg. Ik hoor in mijn rol van voorzitter van het bijzonder comité dat onze thuiswerkdiensten soms toch wel zeggen dat ze daar of daar signalen zien. Ik denk dat het heel goed en heel nodig is dat we daar verder op zullen inzetten. Ik vind het ook absoluut heel positief dat u zegt dat we contacten hebben met het parket voor een afspraakprotocol.

Ik heb geen verdere vragen. Ik ben er zeker van dat het thema ook u sterk bezighoudt, zo heb ik gehoord uit uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik vind dat oudermishandeling inderdaad een heel belangrijk topic is. Vaak schamen mensen zich als ze door hun kinderen of anderen mishandeld of misbehandeld worden, en daar wordt heel weinig over gesproken. Ik denk dat het heel belangrijk is dat je een zicht krijgt op wie er mishandelt, of het mensen zijn uit de nabije omgeving, hun kinderen, burens of eerder zorgprofessionals, zoals verpleegkundigen en poetshulpen. Het is heel belangrijk om te kijken naar het aantal gevallen waarin de overbelasting van de mantelzorgers tot oudermishandeling geleid heeft. We weten allemaal dat mantelzorgers onder enorme druk staan en ook nood hebben aan ademruimte. We weten ook dat als mensen moe en gespannen rondlopen, er gemakkelijker iets kan mislopen. Ik denk dat vooral die zaken goed bekeken moeten worden, zodat men iets gericht acties kan ondernemen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ga akkoord met de beschouwing. Zoals collega Schryvers zei, is het van belang dat we acties blijven ondernemen om dit taboe te doorbreken. Onze thuiszorgdiensten volgden een opleiding van VLOCO. Dat zijn belangrijke vertrouwenspersonen die vaak als eerste opmerken dat er iets aan de hand is, omdat ze heel dicht bij die mensen staan. Collega Saeys, soms gaat het over ontspoorde zorgsituaties waarbij pleger en slachtoffer door elkaar lopen. Het

is van belang om dan professionele zorg in te schakelen ter ondersteuning, dus vandaar ook het belang van de professionele huisarts in het verhaal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.